

VASÁRNAP

Ingenyfüzet: „Tejszövetkezeteink működése.“

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
V., Báthory-utca 24. szám.
(„Falu“ Országos Földművelésügyi Osztály)

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások“ című füzetekkel együtt:
Egész évre 4, 1/2 évre 2, 1/4 évre 1 P

Budapest, 1933.

XIV. évfolyam, 44. szám.

1933. október 29.

Az új gazdavédelmi rendelet

A Budapesti Közlöny (hivatalos lap) október hó 24-iki száma közli a 14.000—1933. M. E. számú kormányrendeletet a gazdatartozások fizetésének újabb szabályozása tárgyában. A rendelet megjelenése annak a miniszterelnöki ígéretnek beváltását jelenti, mely szerint a gazdaadósok rendezése október hó vége előtt megtörténik. Az új rendeletet az alábbiakban ismertetjük:

Az új rendelet két éves átmeneti nyugalmi helyzetet teremt, amelynek tartama alatt a gazdaadósok a rendeletben előírt bizonyos fizetések teljesítése ellenében védve vannak a végrehajtási lépések és az árverések ellen. Ez a nyugalmi idő az 1934. és 1935. esztendőkön át tart. A folyó év végéig érvényben maradnak az október 31-én lejáró 6300/1932. számú rendelet kedvezményei, vagyis az előbbi gazdavédelmi rendelettel megszabott eddigi egyévi átmeneti idő a folyó év végéig meghosszabbítottatik. De már a rendelet megjelenésétől, tehát október hó 24-től kezdve a régi gazdaadósok kamata 5.5 százaléknál nagyobb nem lehet, ami minden kategóriájú gazdaadósra nézve az eddigi kamat-maximumnak 2.5 százalékkal való csökkentését jelenti.

A rendelet hatálya alá tartoznak a gazdaadósoknak 1932. április elseje előtt keletkezett tartozásai. De azok a gazdák, akiknek bekebelezett jelzálogos terhe a kataszteri tiszta jövedelem tizenötszörösét meg nem haladja, miként eddig, ezután sem esnek moratóriális jellegű védelem alá. Ezekre nézve csupán 5.5 százalékos kamat biztosítottatik, még pedig tekintet nélkül birtokuk nagyságára, az országos 8 százalékos kamatmaximum helyett.

„Mi a védett birtok“

A kataszteri jövedelem tizenötszörösénél nagyobb fokban adós gazdák vagy megelégszenek ezzel a kamatkedvezménnyel, vagy pedig igénybeveszik az új rendeletnek azt a külön-

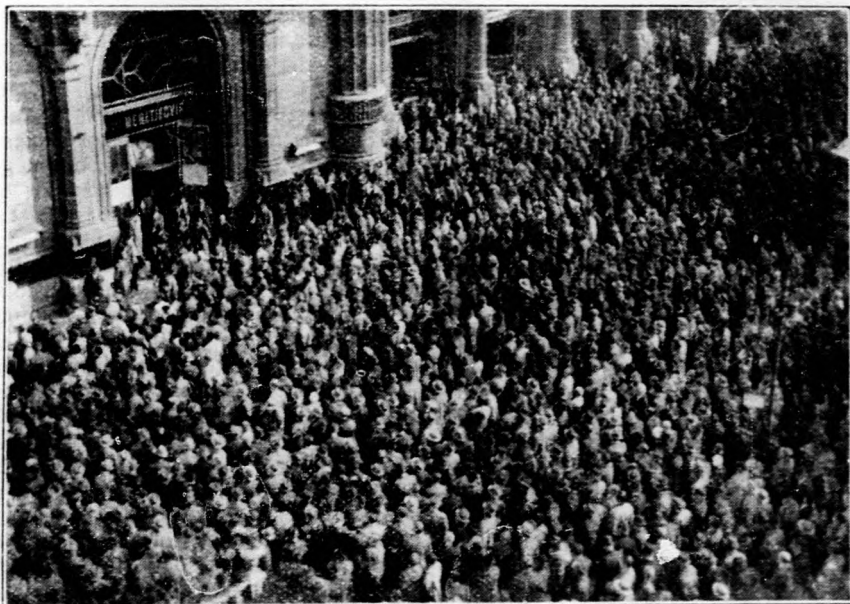
leges kedvezményét, amely a gazdaadós birtokának „védett birtokká“ nyilvánítását engedi meg.

Az erre vonatkozó kérést november hó 30-ig kell az ingatlan fekvése szerint illetékes járásbírósnál előterjeszteni. Az ilyen „védett“ birtokot, amelynek e minőségét a telekkönyvben följegyzik és amelyre nézve terhelési tilalom áll fenn a jövőre nézve, a következő kedvezmények illetik meg:

A védettnek nyilvánított földbirtokok tulajdonosainak fizetési kötelezettsége 1933. január hó 1-től kezdődőleg lényegesen csökkent. A kamat 4 százalékra szállítottatik le minden védett birtokra egyaránt, sőt a súlyosabban eladósodott tiz holdon aluli gazdáknál a tőketéher is leszállítottatik.

A tiz holdon aluli, illetve a 100 aranykorona tiszta jövedelmen aluli birtokok közül különválasztják azokat, amelyeknek bekebelezett adós-

sága a kataszteri tiszta jövedelem harmincszorosát meghaladja. Az ilyen kisbirtokokra a rendelet a tőketartozás leszállítását is lehetővé teszi a következő módon: A harmincszoros megterhelési határon felüli, pénzintézetekkel szemben fennálló teherből az állam a felét készpénzzel kifizeti a hitelező intézetnek és pedig a legelől álló rövidlejáratu pénzintézeti hitelezőnek. A másik fele részről a pénzügyminiszter intézkedik, de ezt is a hitelintézeti hitelezőnek juttatja. Ezzel a hátul lévő pénzintézeti hitelezők a megüresedett telekkönyvi ranghelyre lépnek elő és jobb fedezethez jutnak. Amennyiben e kifizetés után még marad a gazdaadósnak a negyvenszeresen felül bekebelezett pénzintézeti hitelezője, úgy ezt az adósságot is átvállalja az állam ugynevezett „könyvadósság“ gyanánt, amelyet a hitelező 20 év alatt egyenlő részletekben 2 és fél százalékos ka-

Tiltakozó nagygyűlés a cseh magyarüldözés ellen, Budapesten.

matozással kap meg. Ezek szerint a negyvenszeresen felül eladósodott tiz holdon aluli kisbirtokosnak bekebelezett pénzügyi tartozása negyvenszeresen felül nem lesz többé, az egyéb még fennálló tartozására pedig könnyen lehet majd egyességet létrehozni.

Mit kell fizetnie a védett kisbirtokosnak

A tiz holdon aluli védett kisbirtokosnak 1934 január hó 1-től a következő fizetéseket kell majd teljesítenie: a záloglevéles kölcsönök után az eddig megszabott összeget, amit a rendelet nem érint. Fizetni kell 4 százalékos kamatot és a kataszteri tiszta jövedelem negyvenszereséig terjedő bekebelezett tartozás után 1 százalék tőketörlesztést. Ezenkívül fizetnie kell minden védett birtoknak a kataszteri tiszta jövedelem minden koronája után tiz fillért a Teherrendezési Alap részére. Amennyiben az ilyen adós a rendezés után még mindig a tiszta jövedelem negyvenszeresen felül van eladósodva, úgy szabadon választhat, hogy az ilyen, a negyvenszerest meghaladó tartozás után nem fizeti a 4 százalékos kamatot, hanem a tiszta jövedelem minden koronája után évi tiz fillért a negyvenszeresen felüli hitelezők összesége javára.

A tiz holdon felüli védett birtokosnak fizetési kötelezettsége annyiban tér el a tiz holdon aluli adós fizetési kötelezettségeitől, hogy nem mint ez utóbbi 1 százalékos, hanem 1½ százalékos tőketörlesztést köteles teljesíteni. A negyvenszeresen felüli adósnak itt is megvan a választási joga, hogy vagy fizet mindenkinek 4 százalékos kamatot, vagy pedig e helyett egy csekélységgel többet.

Tizesztendőös kamatmentes idő az adóhátralékokra

A rendelet lényeges ujtása az, hogy a védett birtokok adóhátralékának 10 éves részletekben való fizetését engedi meg kamatmentesen. A folyó adók pontos befizetése mellett tehát a védett birtokok tulajdonosai 1933. év végén fennálló adóhátralékukat 10 évi egyenlő részletben törleszthetik késedelmi kamattal nélkül. A rendelet továbbá lényegesen szűkíti azoknak a tartozásoknak a körét, amelyek eddig ki voltak véve a moratóriális kedvezmények hatálya alól. Így a rendelet szerint ezután nem tartoznak a kivételek közé a vétélártartozások, a megbízásból eredő (orvosi, ügyvédi) tartozások s egyáltalán nincs lehetővé téve valamely tartozás tekintetében az önkéntes lemondás sem. A gazdaadósok tehát ezután a most felsorolt tartozásokkal szemben is igénybe vehetik a moratóriális kedvezményeket.

A rendelet arról is gondoskodik, hogy bizonyos kivételes esetekben, amikor az adós nincsen rászorulva a nagy védelemre, a bíróság az előirt fizetéseket mértékét felemelhesse.

A védett birtok oly kedvezményeket élvez, amelyek súlyos terhet jelentenek a közösségre és a hitelezőkre. Ezért gondoskodni kellett úgy az állam, mint a hitelezők érdekeinek megvédéséről, amit egy kettős felügyeleti rendszer életbeléptetésével akar a rendelet megvalósítani és pedig minden védett birtokot közfelügyelet alá helyez, amelyet a kormány gyakorol helyi bizottságok útján. Ezenkívül a bíróság elrendeli a hitelezői felügyeletet, ha az adós maga kéri, vagy a hitelezők kérelmére, amikor az előirt fizetések teljesítése veszélyeztetve van, végül, ha az adós a negyvenszeres tartozáson felül 4 százalékos kamattal megfizetése helyett az előirt minimális fizetést teljesíti.

Ha a gazdaadós negyvenszeresen felül van eladósodva, akkor akár az ő, akár a hitelező kérelmére egyességi eljárás kell megkísérteni abból a célból, hogy a követeléseket az adós teherbíróképességével megfelelő arányba hozzák. Ez egyességi eljárás módját a kormány később fogja szabályozni.

A rendelet lényegileg fenntartja az eddigi rendeletnek több intézkedését, így az ingatlan- és rendkívüli gazdasági károsodás (elemi csapások) esetén az árverés elhalasztására vonatkozó eddigi szabályokat és a kereskedelmi társaségeket kivonja a rendelet hatálya alól.

Milyen áldozatot hoz a hitelező?

Mint hogy a rendelet nagyarányú kedvezményei a hitelezőre igen nagy terhet jelentenek, amelyet a hitel-szervezet nem bírna el, a rendelet gondoskodik arról, hogy a hitelszervezetnek a kamatsökkentés folytán beálló vesztesége pótoltságos. E célból a kormány „kamathozzájárulási alap”-ot létesít, amely részben megtéríti a hitelintézeti kamatok kiesését. E kiesésből félszázalékot a hitelintézetek viselnek, ami annyit jelent, hogy a régi gazdaadósokat illetőleg a hitelintézetek kamatmargója egy félszázalékkal csökken. A kamathozzájárulási alapa továbbá kötelesek a pénzügyintézetek ezévi szeptember 31-iki betétállományuk félszázalékának megfelelő évi összeget befizetni, ami tulajdonképpen a betétkamat félszázalékos csökkentésével egyenlő. Ez ugyanolyan hatással van, mintha a bankráta egy félszázalékkal csökkentetné. A különbség most az, hogy a hitelkamatoknak csökkentése nem áll be valamennyi kölcsönre nézve, hanem csak azoknál a kölcsönöknél, amelyek a csökkentésre leginkább rászorult gazdaadósok tartozásai.

Tőketörlesztési alap létesül

A kamathozzájárulási alapon kívül még egy tőketörlesztési alap is létesül, amelyből a 10 holdon aluli birtokok tőkecsökkentésére szükséges 25 milliós tőkefizetést fogja az állam teljesíteni. Ennek az alapnak másik célja jutalmak nyújtása azon gazdaadósok részére, akik az előirt mértékben felül teljesítenek tőkevisszafizetést. E többlet után a negyvenszeresen eladósodott gazdák pengőnként 20—15, illetve 10 fillér prémiumot kapnak, aszerint, amint a birtok 10 holdon aluli, vagy 10 holdtól 100 holdig, illetve 100-tól 1000 holdig terjed. Az ezer holdon felüli birtoknál nem jár prémium.

Ezenkívül a kormány gondoskodik arról, hogy az ingatlanok állami elővásárlása céljából és ez uton az adósságrendeelés előmozdítására 10 millió pengő álljon rendelkezésre; de tartalékolni kellett egy bizonyos összeget is, amely az átmeneti időszakban a hitelintézetek mobilitásának fokozására, valamint az egyességi eljárások során az egyességek előmozdítására van hivatva. Ezekre a célokra egy ugynevezett teherrendezési alap létesítettik.

Százhetvenöt millió állami hozzájárulás

Ezek az állami hozzájárulások nagy készpénzkiadást okoznak, amelyeknek fedezete normális hitelművelet útján a mai viszonyok között megvalósíthatóknak nem látszott. Ezért a Jegybankkal megegyezés létesült, mely szerint ez 100 millió pengős hitelkezelést bocsát az állam rendelkezésére. A kölcsönt az 1935—36. költségvetési évtől kezdődően 10 évi részletben szándékozik a kormány visszafizetni.

De mindezek az áldozatokon felül még számolni kell azzal is, hogy a gazdaadóságoknak egyességi eljárások útján való rendezése további költségeket fog igényelni és hogy bizonyos esetekben az egyességek érdekében szükség lesz állami kötelezettségek vállalására. Ezért a már említett 25 millió pengő összegű könyvadósságon felül az állam szükség esetén további 50 milliós keretben, hasonló 2½ százalékos 20 éves törlesztési könyvadósság vállalásáról gondoskodik, ami kerekén évi 5 millió terhet jelent.

A 100 millió pengős hitelművelet és a 75 millió pengő könyvadósság vállalása, természetesen, az országgyűlés felhatalmazására szorul és ezért a kormány a rendelet életbeléptetésének napján, vagyis már a képviselőház első szünet utáni ülésén felhatalmazási törvényjavaslatot terjeszt be a parlamentnek. Mint hogy az országgyűlés két háza foglalkozik a felhatalmazás kérdésével és így magával a kormányrendelettel is, feleslegessé vált a rendeletnek a 33-as bizottsággal való letárgyalása.

Minden hangszer

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hirneves

Reményi Mihály

hangszertelepén. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet.

December 31-én a régi 6300/1932. számú rendelet hatályát veszti és január hó 1-én megkezdődik az új rendelettel megszabott és szabályozott kétévi átmeneti kiméleti idő. Azonban a 6300/1932. számú rendelet negyedik fejezete, amely a végrehajtási és esődeljárás költségeinek csökkentése szempontjából tartalmazott üdvös rendelkezéseket, hatályában továbbra is fennmarad.

A rendelet a Nemzeti Egység Pártja előtt

A Nemzeti Egység Pártjának gazdasági főbizottsága október hó 23-án tartott ülésén foglalkozott az új kormányrendelettel. Imrédy Béla pénzügyminiszter nagy beszédben ismertette a rendelet célját, Indító okait, valamint kihatását, majd részletesen ismertette a rendelettervezetet. A bizottság tagjai nagy éljenzéssel és tüsszal fogadták a pénzügyminiszter előadását és bejelentéseit. A vita során Pesthy Pál köszönetét és elismerését fejezte ki a kormánynek a nagyszabású és igen nagyjelentőségű, kiváló munkáért. Biedermann Imre báró szerint ez a rendelet méltán példaképpül szolgálhat más országoknak is.

Mayer János ny. miniszter elismeréssel állapítja meg, hogy a tervezet *pénzügyi mestermunka*. Kéri a kormányt, hogy népies formában ismertesse meg a gazdaközönsséggel a rendelet intézkedéseit. Indítványozza, hogy a 6 százalékos kamatot 5 és fél százalékban állapítsák meg és az ingatlan kataszteri tiszta jövedelmének minden koronája után évenként 10 fillér fizetése alól a gazdaadást mentesítsék. Ugyancsak indítványozza, hogy a 10 holdon felüli gazdák is mentesíthessenek a kataszteri tiszta jövedelem minden koronája után évenként előírt 10 fillér fizetése alól.

Marschall Ferenc szerint a kormány nem játszott a szavakkal, amikor megígérte, hogy a gazdaadóságok rendezésében még az ősz folyamán elhatározó lépést tesz. Különös melegséggel üdvözlö az a szociális gondolatot, mely a *kiszélesztési* érdekében az egész rendeleten végigvonul. Lélay Ernő hasonló álláspontot foglalt el.

Imrédy Béla pénzügyminiszter a felhívásokra válaszolva, kijelentette, hogy a kormány gondoskodni fog a rendelet intézkedéseinek népszerű megismertetéséről. A 6%-os kamatot félszázalékkal való csökkentéséhez hozzájárul. Azt a kívánalmat, hogy a kataszteri tiszta jövedelem

minden koronája után évenként előírt 10 fillér fizetése alól a gazdaadóságok mentesüljenek, megfontolja.

Végül Rud János elnök hangsúlyozta, hogy a pénzügyminiszter tervezete határozott lépés a cselekvés útján és ezért meleg szeretettel üdvözlö a kormányt s elsősorban a pénzügyminisztert.

Elismerő nyilatkozatok

Sztranyavszky Sándor, a Nemzeti Egység Pártja elnöke, az új gazdavadalmi rendelettel kapcsolatban az alábbi nyilatkozatot tette:

— A rendelet komoly és eredményes beváltása annak az ígéretnek, amelyet a miniszterelnök ur tett ebben a kérdésben. A rendelet egy átmeneti időt teremt a kérdések végleges megoldásáig, de már most nyugalmi állapotot és a súlyos gondok közötti élő gazdatársadalom számára lehetőséget arra, hogy a válságos időket, földjétek megtartva és utódai számára megmentve, élhesse át.

— A rendeletet én úgy fogom fel, hogy nemcsak a magyar gazda sorsát tereli a kétségbeesés vizeiről a biztosság és nyugalom révébe, hanem az egész nemzeti jövőnd szempontjából döntő jelentőségű, mert biztosítja a magyar földnek magyar kézben való maradását. Nem hiszem, hogy lehetne tárgyilagos, igazságos bíráló, aki ne a teljes elismerés hangján nyilatkoznék a pénzügyminiszter, helyesebben a kormány végzett munkájáról.

Temesváry Imre országgyűlési képviselő az alábbiakat mondotta:

— Különösen nagyfontossága, hogy a rendelet a legkisebb gazdaegysztrancziáknak biztosítja a legnagyobb védelmet, amely még tőkeengedményekre is kiterjed. De a tiz holdon felüli birtokosoknak nyújtott kamatkedvezmény is olyan, amely a mai viszonyok mellett is elviselhető. Reméljük, hogy a nagyjelentőségű kérdésnek ebbe a vonalba való terelése sokszáz ezer bajbajutott mezőgazda talpraállítását fogja eredményezni.

Berki Gyula nyilatkozata így hangzik:

— Az új rendeletet a falusi nép nagy örömmel és teljes megnyugvással fogadja. Meg vagyok győződve, hogy ha a gazdasági élet tovább nem romlik és a mezőgazdasági termékek ára a jövő évben kedvezőbben alakul, a rendelet nemcsak kedvezően fogja éreztetni hatását, de száz százalékban el fogja érni kitűzött célját.

— 1931-ben a falusi gazda 14—18 százalékos kamatot fizetett, ma a legnagyobb kamattétel 5½ százalék, sőt bizonyos esetekben 4 százalék. Meg vagyok győződve arról, hogy a tulságosan eladósodott birtokok zárbirtokká való alakítása is a gazdák javára szolgál és egy később kiadandó kényszereregyességi rendelettel módot fog még a tulságosan eladósodott birtokok megmentésére is adni.

Marschall Ferenc szerint:

— Ugy a politikai, mint a gazdasági élet a legnagyobb megnyugvással fogadja a kormány új gazdarendelét. Egy jelentőségeltjes jogalkotással állunk szemben, amely minden eddigi szükségrendeletnél továbbmenőleg többet hoz a gazdaközönység részére. A legfőbb érdemének azt tartom, hogy hosszabb időre teljes nyugalmat teremt a kérdésben, tehát végévteti az eladósodott gazdaegysztrancziák állandó zaklatásának és bizonytalanságának. Továbbá, egy mindenképpen tekinté-

lyesnek nevezhető pénzügyi háttérrel is rendelkezik, úgy, hogy azt kell mondanunk, hogy a kormány e rendeletében a rendkívüli idők követelményeinek teljes megértéséről tett tanuságot.

BELPOLITIKA

Képviselőház

A képviselőház a nyári szünet után október hó 24-én tartotta első ülését. Almásy László házelnök megnyitva az ülést, utalt arra, hogy ezen a napon avatják fel Rákóczi Ferenc, a bujdosó fejedelem rodostói házát. Rákóczi nemzete új feltámadásra vár s a föltámadás csak az ő hazaszereteten és példája nyomán következhetik be. Ezután a képviselőház karzatán megjelent angol képviselőket üdvözölte meleg szavakkal. A képviselőház tagjai helyeikről felemelkedve, hosszan ünneptelk angol barátainkat.

Most Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter nyújtotta be az önkormányzati háztartásról szóló törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot; Lázár Andor igazságügyminiszter a zugirásatról szóló törvényjavaslatot; Imrédy Béla pénzügyminiszter a gazdartertározások rendezésével kapcsolatos hitelműveletekről, valamint egyes közmunkák költségeinek fedezéséről és a nyugdíjtörvény módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Ezután Eckhardt Tibor, Kenéz Béla és Dési Géza szóvátették a csehországi magyarüldözést. Hangsúlyozták a nemzet tiltakozását a magyarság további pusztítása ellen és azt hangoztatták, hogy az igazság útján haladva, kell kiküzdenünk a magyar revíziót. A tiltakozó beszédek rendkívül mély hatást keltettek.

A Ház ezután bizonytalan időre elnapolta üléseit.

A budapesti hősök temetőjének új emlékműve

Halottak napja . . .

Az Isten földből alkotta az első embert s a földben mulik el minden halandó. Csak közben léel egy parányi életet a lelkenél fogva, amelyet az Alkotó lehet bele. Aztán visszatér a földbe, ha koldus, ha király, ha jószívű, ha kapzsi, ha tudós, ha tudatlan volt. Minden, amit a teste élt, a földtől a földig ér. Csak a lelke röppen fel számadásra az Ur színe elé, hogy ítéletet várjon, milyen volt élete a földön, amelyre küzdeni rendeltetett. S jaj neki, ha testtelen élete volt, a föld igaz szeretete nélkül való. Nem ember volt, nem nép és nem nemzet. Csak üres kapzsiság, feneketlen önzés és féktelen gyűlölet. Teste nem érdemli a földet s lelke az Ur kegyelmét. Szeressétek a földet! Őseitek röge az és születeik halópóra! A lelket becsülitik meg vele. Az Isten és a föld összetartozandóságát. Szeretteitek emléket, amelyet lelketek melegén kívül a föld örök méhébe őriz, mert az nem az elmulás, hanem az alkotás szent anyaga, a hova ti is pihenni tértek, hogy porhüvelyetek a feltámadás dicsőségét várja a föld szent csendjében és a hazájukért elcseszt hős halottak dicső, de szolgaföldön nyugodni nem tud, örök magyar életért fohászkodó környezetében, a véráztatta rögök mélyén . . .

Az új nyugdíjtörvényjavaslat megszünteti az állásfajlokat

Imrédy Béla pénzügyminiszter a képviselőház első ülésén, október 24-én nyújtotta be az összes közszolgálati alkalmazottakra vonatkozó új törvényjavaslatot, amelyet előbb a Nemzeti Egység Pártjának szakbizottsága elfogadott. A javaslat, amely a kisemberek érdekeit a jövőben is megvédeni igyekszik s magát a nyugdíjat nem is érinti, az államháztartás szempontjából nagyjelentőségű. Régióta várt szakasza a javaslatnak az állásfajlokat megszüntetése, amely úgy a visszaélések kiirtása, mint az ifjúság elhelyezése szempontjából elsőrendű fontosságú. Van a javaslatnak szakasza a kényszernyugdíjazásra is, állások megszüntése, szorgalom és egyéb kellékek hiánya miatt. A kényszernyugdíjazás esetében azonban három fórum fog határozni. A javaslat szerint a megválasztott képviselőt azonnal nyugdíjazni kell. Egyik szakasz a nyugdíjasok lakbérét is módosítja a szolgálati időnek megfelelően. A közjó szempontjait érvényesíteni akaró és különböző érdekek áthidalására törekvő javaslat felett erős vita várható, de semmi kétségünk, hogy a mai sanyaru közgazdasági helyzetben az adófizetők és az államháztartás szempontjai fognak győzedelmeskedni s a javaslat törvénnyé is válik.

VILÁGKRÓNIKA

Daladier francia miniszterelnök kormánya megbukott. Október hó 23-án a parlament közel száz szavazattöbbséggel elvetette a kormánynak a tisztviselők fizetéscsökkentéséről szóló törvényjavaslatát. Daladier nyomban beadta kormánya lemondását, melyet Lebrun, a köztársaság elnöke elfogadott. Daladier és kormánya kilenc hónapja intézte Franciaország sorsát.

Rómában, a fasiszta forradalom tizennegyedik évfordulója alkalmából, Mussolini nagy beszédet mondott a fasiszta feketeingesek előtt. A Duce beszédében azt hangsúlyozta, hogy a fasiszmus békét akar, de becsület és igazságos békét mindenki számára.

Hitler, német kancellár egyik legutóbbi beszédében ismét utalt arra, hogy a német nép nem vágyik háborúra. Nem akar egyebet, mint nyugalmat és békét, hogy dolgozhassék. A német nép a békét kívánja, de a megbecstelenítést visszautasítja. Ha azt akarja a világ, hogy a német nép résztvegyen a nemzetközi értekezleteken, akkor ismerjék el egyenrangú népek. De a német népre kényszerített parancsoknál a német nemzet nem működik közre.

Sir John Simon, angol külügyminiszter, egy nyilatkozatában kijelentette, hogy a négyhatalmi szerződés adja meg a lehetőséget arra, hogy Németország, — a Népszövetségből való kiválása után — tovább folytathassa a leszerelésre irányuló tárgyalásokat.

A prágai képviselőházban most tárgyalták az államellenes politikai pártok, szövetségek és egyesületek feloszlásáról szóló törvényjavaslatot, mely legelsősorban a felvidéki magyarság ellen irányul. Szülő Géza a magyar és német pártok nevében deklarációt olvasott fel, melyben a javaslatot élesen elítélik és tiltakoznak ellene. Természetesen a cseh pártok a javaslatot elfogadták.

Mint ismeretes, Németország eltávolítása után, november hó 26-áig elnapolták a leszerelési konferencia üléseit. Valószínű azonban, hogy csak november hó 12-ike után hívják egybe a leszerelési értekezletet. Ezen a napon lesz ugyanis a német népszavazás a jövőben folytatandó kormánypolitika kérdéséről.

Sir Robert Gower egy hírlapi cikkében azt hangoztatja, hogy az utódállamok valamennyi kisebbségükkel szemben nemcsak ünnepélyesen vállalt nemzetközi kötelezettségeiket, hanem minden erkölcsi és emberieségi elvet lábbal tipornak. Azoknak a hatalmaknak, amelyek Magyarországra kényszerítették a békeszerződést és garantálták a kisebbségi jogokat, köztük Angliának is, becsületbeli kö-

telességük, hogy a lehető legkomolyabb erőfeszítést kíséreljék meg a középeurópai feszültség enyhítésére.

Benes cseh külügyminiszter látogatást tett Bécsben, Dollfuss osztrák kancellárnál, akivel gazdasági és kereskedelmi kérdésekről folytatott megbeszélést.

Németország hivatalosan is eljutatta a Népszövetség titkárságához azt az okmányt, melyben bejelentette a Nemzetek Szövetsége kötelékéből való kilépését. Ezzel azonban Németország még nem szűnt meg a Népszövetség tagja lenni, mert a kilépés két esztendei felmondáshoz van kötve.

A mohácsi téli gazdasági iskola záróünnepélye

Október hó elsején tartotta meg a mohácsi m. kir. téli gazdasági iskola a folyó évben végzett tanulók versenykiállításával kapcsolatos záróünnepélyt. A „Hiszekegy“ ima elhangzása után Sztankovics János vizsgabiztos, a földművelésügyi minisztérium kiküldötte, nyitotta meg a záróünnepélyt. Kitérőre, a tanultaknak az öregek tapasztalataival való összhangba hozására, hazaszeretetre és vallásosságra intette a távozó aranykalászos gazdajfjakat.

Az ünnepélyen az ifjúsági önképző gazdakör diszközgyűlést tartott, melyen Hofmann Ede (Nyomja), Meisler János (Kisbudmér), Szavó János (Dunaszekeső) igen ügyes szabadelőadást tartottak, Eiter József (Villány), és Balogh István (Dunaszekeső) gyönyörű szavallattal tüntek ki. Schmidt József (Szébeny) ifjúsági elnök meleg, közvetlen bucsubeszéde zárta be a diszközgyűlést.

A diszközgyűlés után Sztankovics János kiosztotta az aranykalászos jelvényeket, bizonyítványokat és a kiállításért adományozott jutalomdíjakat, majd vitéz Horváth Iván igazgató megalakította a végzett tanulók „Aranykalászos Gazdaköre“-t, hogy az iskolától, annak szellemétől soha el ne szakadjanak. Elnökké Guth József (Németboly), alelnökké Csomor János (Kölked), titkárrá Schiesler János (Lánycsók), pénztárossá Mosztbacher Ignác (Szederkény), gondnokká Rott Nándor (Szajk) aranykalászos gazdákat választották meg egyhangulag.

A kiállítási anyag méretei, de annak gyönyörű elrendezése is a látogatók csodálatát vívta ki. A tanuló ifjúság kiállítása mellett az iskola a burgonyatermelést dolgozta ki szemléltető alapon. A mohácsi gyümölcs-termelőknek egy egész falfelület jutott, ahol 29 gyümölcs-termelő állított ki szebnél-szebb gyümölcsöt. Nagy tetszést aratott a baranyai borkiállítás és borkóstoló is. A mohácsi borok mellett a villányi, szederkényi, máriakémeti és a szekszárdi borok is helyet foglaltak.

Magyar—török barátsági szerződést irt alá Gömbös miniszterelnök Ankarában

Mult heti számunkban jelentettük, hogy Gömbös Gyula miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter október hó 17-én elutazott Budapestről, hogy Ankarában és Szófiában baráti látogatást tegyen. Az utvonalon magyar és bolgár szakaszán mindenütt szeretetteljes ünneplés kísérte Gömbös Gyulát; Szófiában, a bolgár fővárosban, pedig ünnepi fogadtatásban részesítették az átutazó magyar miniszterelnököt. A pályaudvaron Musanov bolgár miniszterelnök és Boris cár képviselője üdvözölték Gömbös Gyulát, majd a bolgár és a magyar államférfiak az állomás diszvárotermében egy órás eszmecsere folytattak.

Október hó 19-én délelőtt érkezett meg a magyar kormányférfiakat vivő vonat Isztambulba, ahol diszszázad, magyar Himnusz játsszó zenekar, magasrangú török személyiségek és lelkes közönség fogadta Gömbös Gyulát és kíséretét. Udvariassági látogatások, a török köztársaság emlékművének megkoszorúzása és szűkebbkörű ebéd után a magyar miniszterelnök délután hat órakor indult el a török köztársaság fővárosa, Ankara felé.

Ankarába október hó 20-án délelőtt érkeztek meg Gömbös Gyula és kísérete. A pályaudvaron Izmét pasa miniszterelnök, Tevfik Rüsdi bej külügyminiszter, magasrangú funkcionáriusok, az ankarai magyar munkások küldöttsége, a magyar kolónia tagjai és nagyszámu közönség várta a magyar miniszterelnököt, akit lelkes ünnepléssel köszöntöttek.

Ugyanezen a napon este Gömbös Gyula és Kánya Kálmán külügyminiszter felkereste a török miniszterelnököt és három órás megbeszélést folytatott vele. Izmét pasa miniszterelnök este ebédet adott a vendégek tiszteletére, melyen rendkívül meleg hangú pohárköszöntőt mondott, hangsúlyozva, hogy a magyar-török baráti kapcsolatokat és együttműködést fenntartani és még jobban ki kell fejleszteni; beszéde végén poharát a soha el nem muló török-magyar barátságára üritette. Gömbös Gyula török nyelvű válaszában megköszönve a fogadtatást és a benső baráti szavakat, kijelentette, hogy a nemes barátságban összeforrt testvéreink érzelmei, egyesítve a két kormány törekvéseivel, minden bizonnyal fejleszteni és mélyíteni fogják az együttműködést, melynek irányelve a békére és nyugalomra való törekvés. Sem viharok, sem bonyodalmak nem fognak bennünket eltéríteni megkezdett munkánk végcéljától.

Október hó 21-én Kemál pasa, a török köztársaság elnöke, fogadta Gömbös Gyulát. A tanácskozás, melyen résztvett Izmét pasa miniszterelnök, továbbá a két nemzet külügyminisztere, több mint két óra hosszat tartott. A tanácskozás után Kemál pasa fogadta a budapesti sajtó képviselőit.

Október hó 23-án délután öt órakor került sor a magyar-török semlegeségi, egyeztető és döntőbírósi szerződés ünnepélyes aláírására. A szerződés öt esztendőre szól. A nagyfontosságú aktuson résztvett Kiassin pasa, a török nemzetgyűlés elnöke is, aki kijelentette, azért vesz részt a szerződés aláírásán, mert ezzel is hangsúlyozni

akarja, hogy a nemzetgyűlés egyhangúlag kívánja és helyesli a Magyarországgal való testvéri barátság politikáját.

A szerződés aláírása után Gömbös Gyula miniszterelnök elutazott Ankarából. Vele volt ifjabb Horthy István is, aki Kemál pasa üdvözlését vitte Horthy Miklós Kormányzó Urnak.

Október hó 23-án Gömbös Gyula miniszterelnök Isztambuba érkezett. Onnan Kemál pasa jachtján Rodostóba hajózott, hogy résztvegyen a Rákóczi-ház feiavatási ünnepségén.

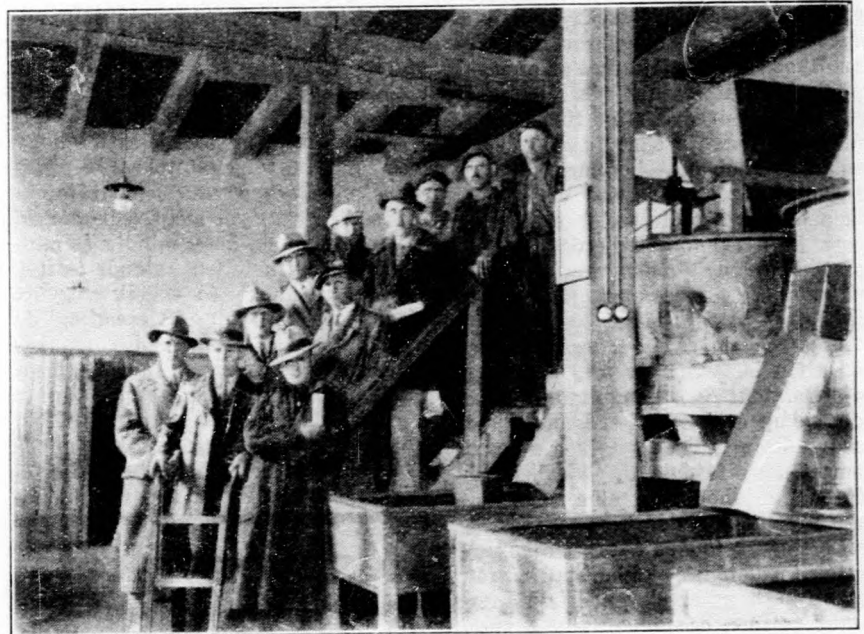
A miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter október hó 24-én érkezett Rodostóba. Délután a Rodostóba érkezett 150 főnyi magyar küldöttséggel együtt elzarándokoltak Rákóczi Ferenc egykori lakóházába. Az ünnepélyről és a miniszterelnök bulgáriai tartózkodásáról jövő heti számunkban közlünk tudósítást.

Egy hetes tanulmányi kirándulás után a német gazdaifjak hazatértek hazájukba

A német gazdaifjak, miután egy hetet együtt töltöttek a Németországból hazaérkezett magyar gazdaifjakkal, utrakeltek és mielőtt hazánkat elhagyták volna, tanulmányuttal fejezték be hathónapos magyarországi tartózkodásukat. Október hó 14-én gyűltek össze az ország különböző részéből Budapestre és másnap, október hó 15-én, továbbá 16-án megtekintették a főváros nevezetességeit. Első utjuk a Koronázó-templomba vezetett, majd megnézték a királyi várat, az ünnepé-

lyes őrsgváltást, a Margitszigetet, a Mezőgazdasági Muzeumot, a Hősi Emlékművet, végül a parlament épületét.

Október hó 16-án, délután Mezőhegyesre utaztak és ott Békly László vezetése mellett nézték meg a világhírű állami méneshirtokot. Egy napot töltöttek csak Mezőhegyesen és e rövid idő alatt a méneshirtokról csak egy általános tájékoztatást nyerhettek, azonban a kitünő vezetés lehetővé tette, hogy úgy a gazdaságot, mint a ménest megismerhessék és annak jó-

Német gazdaifjak csoportja Szegeden, a Farkas-féle paprikamalomban

hírét a külföldön hirdethessék. Alkalmuk volt a *kis- és nagy noniusménese- ket*, valamint a *törzsménest* és a nagy- szerű istállóberendezéseket megnézni. A gazdaságban a *szimenthali tehené- szetet*, valamint a *híres magyar törzs- gulyát, juhászatot, sertésenyésztést* tekintették meg, az ipari üzemek kö- zül a *kendergyárat, kenderáztatókat*, végül a *cukorgyárban* tettek látoga- tást.

Mezőhegyesről *Szegedre* utazott a társaság. Itt *Somogyi Szilveszter* dr. polgármester szíves előzékenységből egy városi tisztviselő várta az állomá- son a csoportot és az ő vezetése mel- lett nagyobb sétát tettek a városban, majd *két paprikamalomban* tettek látoga- tást.

Balatonfüred

Szegedről a csoport visszatért Bu- dapestre, majd másnap folytatta ut- ját a Dunántúlra, ahova a fiuk cso- portjához csatlakozott *Burchhard* *Erich* dr., a német birodalmi *Földmi- vesszövetség* igazgatója, valamint a *Faluszövetség* képviselőjében *Tölgyes* *István* dr. igazgató. A csoportnak nagyrésze még sohasem látott olyan nagy vizet, mint amilyen a mi gyö- nyörű Balatonunk, ezért elképzelték a nagy lelkesedés és az öröm, ami a kirándulókat a Balaton partján való tartózkodás ideje alatt eltöltötte. *Balatonfüredre* való megérkezés után csónakkirándulást tett a társaság *Ti- hanyba*, megnézte a történelmi neve- zetességű templomot és a szomorú emlékü királyszozákat.

Kellemes délutánt töltöttek el a gazdaijak *Somogyi Géza* balatonfü- redi gazdaiju szüleinek szőlőjében. A vendéglátó házigazda fia néhány évvel ezelőtt a magyar-német gazdai- jusági csereakció révén járt Német- országban és azóta ősszel, amikor a német gazdaijak magyarországi tar- tartózkodásuk befejezése alkalmával tanulmányutat tesznek és ellátogat- nak Balatonfüredre, mindig meleg ba- rátsággal fogadja őket a *Somogyi- család* szőlőjében. A bor megindítja a nyelvet, hangos énekszótól visszhang- zik a balatonfüredi szőlőhegy és az egész környéken hallják és tudják: *most bucsznak a német cseregazda- ijak, akik a tavasszal jöttek ha- zánkba.*

A csereakció révén sokszáz német gazdaiju ismerte már meg hazánkat és a Balatont és a hangulatos délutá- non vidám énekszóval bucsuztak el hazánktól; magukkal vitték a magyar nemzet nagy fájdalmát, elvitték a hi- rért oda is, ahol még talán nem tud- ják, hogy a *martalócok ezeréves nem- zetét akartak tönkre tenni*, amikor el- vették területének kétharmad részét, azt hívné, hogy ez elegendő lesz a ha- lálhoz és ime, a *magyar nép a világ szemeláttára ugraszületik*. Igazságá-

ban bizva felvette a küzdelmet az el- lenséges világgal szemben és az ered- mény máris mutatkozik, mert a tria- noni béke megváltoztatása immár nem késhet soká. Ezt a szellemet, ami egy nemzetbe új erőt, akaratot önt, *vitték immár tíz év óta magukkal a német gazdaijak, ugyancsak elnyomott ha- zájukba, ahol nemcsak egy ellenséges külfölddel kellett és kell még ma is küzdeni, hanem a belső bomlasztó erőkkel is*. Ma ez a nemzet az ujja- születés korát éli és ha vannak is olyan jelenségek, amelyek talán egye- seknek nem tetszenek, ne feledjük el, hogy *egy hatvanötmillió népi közvet- len szomszédságában élve, annak ba- rátságát nem akkor kell a magunk ré- szére biztosítani, amikor elkerülhe- tetlenül ismét vezetőhatalom lesz Európában, hanem most is meg kell mutatni, hogy a közösen kiontott vér a gyengébb felet ragaszkodásra, az erősebb felet pedig, ha kell, még áldozatok hozatalára is kötelezi*. En- nek szép megnyilvánulását láttuk az elmúlt hónapokban, amikor, bár Németország gabonaszükségletét tel- jesen fedezte a belföldi termelés, mégis *egymillió métermázsza magyar búzát vásárolt*. Meg vagyunk győ- ződve róla, hogy a jövőben is számí- thatunk a német nemzet megértő tá- mogatására.

Székesfehérvár, Bábolna

A német csereifjak október hó 20-án *Burchhard* dr., a hallei Föld-

misszövetség igazgatója és *Töl- gyes* *István* dr., a *Faluszövetség* igaz- gatója vezetésével Balatonfüredről *Székesfehérvárra* utaztak. Másfélórás sétát tettek az ősi városban, majd elutaztak *Bábolnára*, tanulmányutjuk utolsó állomására. Itt a ménespá- rancsnokság részéről *Ahrenschildt* *Detlev* százados, az állami ménesbir- tok részéről pedig *Kovács* *Antal* tit- kár és *Balogh* *Ferenc* ellenőr kalau- zolták lekötő szívélyességgel a társaságot. A német gazdaijak elra- gadtatással szemlélték a bábolnai hírneves *arabs és lipizzai törzsmé- nest*; a muzeumnak is beillő, párat- lanul érdekes külföldi és magyar lószerszám, nyereg, hám, zabla, ostor, vadászfelszerelés nagyszerű gyűjte- ményét; a hadiárva zenekar gyönyörű lovasfelszerelését és a kocsiiparkot. Ezután került sor a ménesbirtok *faj- tiszta mangalica* tenyészetének és a telivér *szimenthali tehenészetnek* megtekintésére. A tanulságos látni- valók sorát a másfél és két és fél éves bámulatosan szelid *ménecikók* 62 főnyi csoportjának megtekintése zárta be.

A német gazdaijak csodálattal adóztak a látottak felett; ami egyéb- ként teljességgel érthető is, hiszen egyrészt a ménes, másrészt a gazda- ság valóban kitünően vezetett minta- ménes és mintagazdaság.

A tanulmányi csoport négyórás bá- bolnai tartózkodás után visszautazott a fővárosba, ahonnan október hó 21-én hazatért Németországba.

Olaszországban tartózkodó gazdaijainkhoz!

Fiuk! A *Vasárnap* hasábjain üd- vözöllek benneteket, mielőtt elhagy- nátok helyeiteket. Ez a szám az utolsó, amely Itáliába megy. A kö- vetkezőt már otthon kapjátok meg. Ez azonban nem azt jelenti, hogy most már hű támogatótokról, a *Falu- szövetségről* és egyetlen jóbarátotok- ról, a *Vasárnap-ról* megfeledeztek. Elvárom tőletek, hogy mindig és min- denkor rendíthetetlen katonái leszték Szövetségünknek és velünk együtt résztvesztetek abban a csendes, de nagyfontosságú nemzetépítő munká- kában, amely a magyar falu megmen- tésében, irányításában reátok vár!

Fiuk, ti vagytok a magyar föld jövője. És úgy érzem, hogy mind- nyájan pompásan megálltátok helye- teket. Ezért a Szövetség, de különö-

sen én, büszkék vagyunk rátok és lé- lekben megszorítom kezeteiket addig is, amíg november hó 5-én délelőtt *Rómában* személyesen is megtehetem. A közeli viszontlátásig köszönt atyai jóbarátotok.

Szekeres László dr.,
főtítkár.

Biztonság kedvéért a *Vasárnap* útján is közlöm *második számú utasításomat*, amely október hó 23-án kelt. Mindenki, azt hiszem, megkapta? Mindnyájan ugy- induljatok, hogy november hó 5-én, *dél- előtt Rómában* legyenek.

Szeptember hó 21-én kelt és nektek megküldött utasításom 5-ik pontja, amely az olasz vasúti jegy megküldésére és vál- tására vonatkozik, változik, mert római követségünk arról értesített, hogy „az olasz közlekedésügyi minisztérium eltérően az eddigi elgondolástól, időközben már utasította azon vasúti állomások fő- nőkeit, ahol a gazdaijak jelenleg tar- tózkodnak, hogy számukra bármiféle személyazonossági igazolvány (pl. utle- vél) felmutatása ellenében Rómába és Ró- mából a postulai határállomásra 70 szá-

Részvényeket,

bármilyen értékpapírt, kényszer- és hadikölcsönt napl áron vásárol **Barna- bank**, V., Nádor-utca 26.

zalékos kedvezményes vasuti jegyet állítanak ki."

E legujabb intézkedés szerint *Szücs, Frenyó, Dobos, Molnár, Németh, Álmódy, Pesty, Dóry* csak Rómáig váltsanak jegyet. Ez az intézkedés érvényes.

Pallinger, Gally, Csollány, Somogyi, Harscsa, Illés és *Álmódy* pedig jelenlegi tartózkodási helyéről Postumiáig váltsanak III. osztályu gyorsvonati jegyet, mint a fentiek, azzal a megjegyzéssel (prima fermata Róma), hogy Rómában a jegyet meg lehessen szakítani.

Mindenki előre érdeklődjék az utasítás vétele után az állomás személypénztáránál, hogy tudnak-e erről az olasz miniszteri intézkedésről, nehogy az utolsó pillanatban kelljen kapkodniok.

Gally utlevelét magammal viszem. Őt igazolja Ebbolban az iskola igazgatója a vasuti pénztárnál.

Gallia múltánói bankház október hó 21-én feladta a pénzt. Még pedig *Kiss Lajos* 24 lra, *Szücs* 74, *Frenyó* 85, *Dobos* 66, *Molnár* 66, *Németh* 141, *Pesty* 81, *Álmódy* 61, *Dóry* 65, *Somogyi* 57, *Pallinger* 90, *Harscsa* 51, *Álmódy* 150, *Gally* 46, *Illés* 224, *Csollány* 46 lra. A fenti összegekben a vasuti jegy ára, azonkívül zsebpénzek is belefoglaltatnak.

Két helyről, ugymint a *Hangya átutalás* és *Galliától* kapnak pénzt a következők:

Németh 30, *Álmódy* 20 és *Illés* 50 pengő értékű liramennyiséget. *Figyelem!* *Hangya átutalása visszajár*, mert ugyanazon összegnek megfelelő liramennyiséget *Gallia* is kiutalta, így tehát hármatok részére dupla kiutalás történt. A *Hangyától* jövő összeget tegyék tehát félre, mert Rómában visszaadjátok nekem.

Rómából *Szücs, Frenyó, Dobos, Molnár, Németh, Álmódy, Pesty, Dóry* közös jeggyel utaznak vissza velünk és ezt

a jegyet majd Rómában én váltom meg.

Kiss Lajos váltsa meg a jegyét „*San-Michaela per Venezia Postumia a confine*”. Mestre állomáson csatlakozik hozzánk. Jöelöre távirati értesítést kap, hogy melyik vonathoz csatlakozzon Mestrében.

Álmódy, Illés, Harscsa, Somogyi, Gally, Csollány és *Pallinger* a jegyváltásnál úgy kérjék a jegyet: *Postumia a confine*, vagyis *Postumia* határig, mert *Postumia* állomástól a határ még 10 kilométer, nehogy a vonaton ezzel baj legyen.

Lakás részetekre Rómában *Accademie Unghereze Via Giulia No. 1. Álmódy*nak a pénz *Rizzoloba* megy.

A Rómán felülnek külön megírom, melyik vonattal jövök. Pénzt mindenki kapott. Levelezőlapon azonnal értesítetek, hogy minden rendben van. Én november 1-én utazom el Rómába. Találkozás a *Pension Dinesen* lesz, *Via delle Fiamme No 19*. A *Federazio* vezetőitől és a vendéglátó gazdától bucsuzatok el!

Üzenetek. Német Dániel. A „*Vasárnap*” október 22-iki számában küldött üzenetben *Molnár Dániel* van a neved helyett írva. Gondolhattad volna, hogy ez Neked szól, mert két *Molnár* és *Dániel* keresztnevű nincs a társaságban. Vasuti jegy összege Rómáig és Rómától Postumiáig 66 lra. Ezt magadtól is kiúthetted volna. — **Kiss Lajos:** Mestrében csatlakozol hozzám. A vonat érkezése előre jelezve lesz. Tehát Rómába nem jössz le! — **Összeseknek!** A vasuti jegyek gyorsvonat III. osztályra váltandók. Több üzenet nem megy. A második római *Utasítás*-ban minden benne van. — **Dóry.** Arezzóban csatlakozol. Vonat érkezés jelezve lesz.

Holtzhacker János,
a németből lett magyar pásztor.

először és épen így a citera szavából. Csakhogy akkor nem dalolták hozzá a nótáját, most azonban *Jancsi* kísérte előbb dallal, aztán meg tilinkó szóval... Szokás ez odakinnt a tanyákon, ez a tilinkókíséret... Akácfa levélkéjéből rezgetteti a dallamot a citerázó ember. *Jancsi* nem az akácfa-levelével birizgált, hanem egy darabka filmszelet zengett az ajka közt, mint ha csak pacsirta sirna a citera körül. Igen megtetszett a legény nekem: a kinézése, tartása, viselkedése, ruhája, beszédmódja mind olyan volt, mint amire fejet szokott csóválni az ember és azt mondja magában, hogy „takaros”... Sajnáltam igen, hogy érdemes, messze vidéki látogatók jöttek hozzánk ezenközben és a nótázás beszünt. No, majd folytatjuk máskor, gondoltam magamban, ezzel bocsátottam el a bojtárt... Azt meg kell itt máris említenem, hogy a *Jancsi*-gyerekekkel sok mindenféléről beszélgettem előbb. Sokat megtudtam az életéből, hogy árva gyerek — szegény! Hogy nem idevalósi, amit már az első látásra észrevesz az ember. Az is kipattant a szóbeszéd rendjén, hogy pusztákat járt legény, legutóbb a *Hortobágy* volt a lakóhelye, ott bojtárkodott a cifragulyánál; de ha jól emlékszem, „létszámapasztás” történt ott is és ő is által esett a mustrán, mert hogy soványas és szőke, ami a tömött barna kun- és hajdúvérek közül eléggé kirit. Ámbár tán nem is igen kellett volna fölemlítenie ezt a hortobágyi mivoltát, hisz a rá való nézés is elég, hogy tisztában legyen véle az ember.

Az említett vendégek miatt félbeszakadt hát a bojtárral való barátkozásom. Az érkezők között egy fiatal urhölgy is nézte a gyűjteményemet és csudálatos módon ennek is a citera

Jancsi bojtár a „Magyar-portán”

— Gödöllői levél —

Sok rang- és rendbeli ember fordult már meg székelykapus portánkon és legtöbbször a néprajzi gyűjtésem miatt tértek be; külföldiek, belföldiek, nagy urak, kis urak, polgári renden levők vegyesen. Leginkább a kíváncsiság, az érdeklődés meg a tanulási vágy vezérelte őket; földmives elemünk részéről is jártak itt, olykor-olykor a pásztorok rendjéből is; de csak az előkelőbbek, a számadók. *Nagy Pál Miklós* (a faragó mester) kivétel, ő sűrűn jár. Most az idén azonban egy bojtár is beköszöntött; őtet is a kíváncsiság sarkalta, de voltaképpen a csorda juttatta be a portára. A helybeli, az itteni csorda kérem, mert az arcképen is látható *Jancsi-gyerek*, ennél bojtárkodik, viszont azonban a nagy cserkész-táborozás alatt akkora volt a kocsis-, autó- és gyalognép irgése-forgása az összes utakon, hogy a csordát nem lehetett kihajtani, vagyis a jószág beszorulása juttatta tehát ide *Jancsit*, — mert ráért... Figyelmesen és mondhatom áhitattal nézdegélt a fiú; a sok mindenfélén ugyancsak elcsudálkozott... azonban

mégis csak a cifraszűrűn, a pásztor-késztségek és faragások láttára villogott erősebben a szeme és csöndes sóhajtásféle hasadozott ki többször a torkán, akkor azonban, mikor a *citerát* meglátta a bubos oldalához támasztva a padkán, nekivörösödött és a szíve is vert egy sort az örömtől... Mintha a citera tizenöt hurját valami kedves messze-vissza járó emlékezés rezgettetének akurátusan...

Azt tán mondanom se kell, hogy nekibiztattam *Jancsit* a citerának. Kezébe adtam. A tornác asztalán, a csengők és kolompok mellett a kulacsok, kabakok és a csobolyák szomszédságában elkezdett aztán járni a két toll a hurok fölött és szolgált olyan muzsikával és nótázással a fiú, aminőt a tornác-alja nem hallott még; de még a gazdája se. Régi, régi magyar nóták a puszták világából zendültek sorra elő a citerából, meg a betyár romantikából. Alig ismertem a java részét, főleg a régebbi időkbeli valókat. A *Patkó Bandi* híres nótája már az idébbi korszakból vala, azt ismertem, épen 60 esztendeje hallottam

ötlött nagyon a szemébe; de nem mint ismerős szerszám, hanem mint egészen ismeretlen valami. Faggatott, hogy mi legyen? Hogyan készítik? Mire használják? Valahogy elkanyarodtam a magyarázat elől, mert hirtelen valami csapódott az eszemhez. Az, hogy majd elmagyarázatom én ezt neki a Jancsi-gyerekekkel, el én, és ma este még, mert holnap már utra kél innen a drága kis vendég... Kiérttettem a szóból, hogy este a tábor-tűz után tér vendéglátó rokonaihoz — a csendőrnagy urékhoz... — Így történt, hogy este fél 11 óraker utnak indítottam oda Jancsit a citerával, pár szál virággal meg egy levélkével, hogy a levelet küldje be a cselédőtől, a citerából meg szép régi nótákat szolgáltatasson az ablak alatt. A levélben azt írtam, hogy a citerát én elmagyarázni nem tudtam a magam szavával; de elmagyarázza az maga magát.

Így történt, hogy éjjeli zenét kaptott az idegen kisasszony, s a magyar puszták és lelkek nótái a citera hurjain könnyekre fakasztották őtet az ablaknál, (ahova Jancsi egy világért föl nem tekintett), és ámulatba ejtették, nagy csoportba összerelték a tábor-tűzről arrafelé oszló sokaságot is... Amint hallottam, vagy félóraig tartott a különösen szép éjjeli zene. Aztán hazafelé indult a pusztai zenélő legény, csakhogy elfogták a fiut... A cserkész tábori csendőrök fogták el. No-no?... Nem kell megjíedni vagy azt gondolni, hogy vasra verték volna... Dehogy is! Keblükre ölelték és vitték magukkal és nótáztak együtt. A citera hurjai egymáshoz kötözték a pusztát meg a várost...

Érdemes elgondolkodni a Jancsi-gyerekek esetén, mert nem egyszerű valami az. Miért ez a nagy megbecsülése az egyszerű ismeretlen fiatal legénynek? A magyarázat nem más, mint az a szomorú valóság, hogy *kezd igen ritkulni azoknak a száma, akik izzig-vérig való magyarok*. Már örvend a lelkünk, ha olyanokkal esik találkozásunk, akik *ruhában, dalban, zenében, gondolkodásban, igényekben, tisztesség és becsület dolgában izzón magyarok s görcsösen, hűséggel ragaszkodnak mindahhoz, ami őseinké volt, ami nekünk is szent, áldott örökségünk, ami erőt, faji kiváltságot kölcsönöz a magyarnak, akik hivek a magyar területhez, a virányhoz, a levegőhöz, a rethemés sajátos magyar adományaihoz.*

Ez az örökség csudálatos egy kincs; bár pazarlók kezdünk vele lenni; de még a roncsai is fenntartanak bennünket, valami óvó, védelmező pajzsunk ez nekünk, valami olyan varázslatos erő lakozik benne, amely nemcsak bennünk tartja a lelket, de átalakítja, magyarrá formázza át az idegen nemzetbelieket is, akiket ide hoz végzetük, s akik amellett, hogy beolvadnak közénk egészen, sokszor

magyarabbak, szívósabb magyarokká válnak, mint az ösök korcsosulni kezdő ivadékai.

Lám, a *mi Jancsi-bojtárunk se magyar a származására nézve*. Magyarországon született, ott Fejérmegegye egyik sváb falujában. Szülei német eredetűek és németnyelvűek is, a neve is német: „*Holtzhakker*“ Jánosnak hívják, de ő maga nevét ekképen írja le: „*Holcaker János 1933.*“ De milyen magyarrá is lett! Milyen magyarrá tette a magyar ég alja, Hortobágy sikkja!!... Mikor mondom neki, hogy különös a neve, nem szeretné-e fölcserélni valami szép igaz magyarral? Azt mondja, hogy „*de bizony: Patkó Jancsi szeretne lenni!*“

Akkor tette ezt a vallomást, a környezet hatását olyan ékesen és értelmesen bizonyító magyarázatot, mikor elköszönt tőlem, (mert hogy *Nagy-Tarcsára szegődött el szeptember elejével.*)... Benső érzésekkel váltunk el... Isten áldását kívántuk egymásra

nagy bőséggel. De neki volt még egy utolsó kérése hozzám, nagy kérése (neki látszott az olyan nagynak), hogy még egyszer játszhatna-e ő azon a citerán — bucsuzóban?!... És játszott rajta újra. Felzendült, zokogott a hurokon a sok régi gyönyörű nóta, azzal kezdte, hogy:

*Rongyos csárda
Két oldalán ajtó,
Ott vágtat be
Kis pej lován Patkó...*

És a többi ösrégi szépségek és végezetül, záradékul ugyancsak a Patkó Bandi nótája...

Látszott, hogy a lelkét csobogtatta a gyönyörűségben... Nem vetek neki több mint három esztendő, hogy *Patkó János* lesz a neve *Holtzhakker Jánosnak*. Akkor lesz 24 éves és a belügyminiszter akkor adja meg az engedélyt arra, hogy igazi magyarrá legyen most már nevében is a Jancsi!

Magyar Kázmér.

Egy hold perköltsége 315 pengő!

— Gazdabajok, gazdajajok. Az apró barázdák gondjai súlyosak, mint az ólom. És egyre jobban szaporodnak. Pedig népünk dolgozik, verejtékezik; mindent megmozgat, hogy a válság, az adósság hullámai el ne söpörjék. És mégis napról-napra újabb porták szakadnak a bankok nyakába — mert csak ezek a bevők — újabb és újabb szorgalmas, földet turó magyarok kerülnek cselédsorba. A falu jajgat, de szavát nem igen hallják...

Igy mondta a napokban egy dunamenti falu első gazdája.

— Igen — folytatta — ma ott tartunk, hogy a falu népe a legnagyobb utánjárással sem tud *pénzhez, kölcsönhöz* jutni. Léltünk pedig veszélyeztetve van, mert eladósodtunk. Részben önhibánkból, részben a bankok politikájából, amelyek pár évvel ezelőtt még bőven adták a pénzt.

— Nem gondoltunk arra, hogy a 32 pengős buza ma 9 pengő körül mozog bolettával együtt. Most isszuk a levét. Beleestünk a gépvásárlásokba, mert haladni akartunk az idővel. Természetesen a bankok pénzével vettük, a hitel és kamat pedig drágább lett.

— Lassanként — *ha meg nem állítják határozott intézkedésekkel* — jobbra kerülnek a gazdavgonyok, hiába dolgoztunk egy egész életen keresztül. *De a kartel is óriási előnyöket élvez a kisgazdák rovására*. Míg a magyar mezőgazdaság lassanként tönkrement, addig a kartel egyre jobban megerősödött a falu gazdasági szervezetlensége miatt. Ma ott tartunk, hogy többre kerül a buza- és bortermelés, mint maga a buza és a bor. És a falu népe rendületlenül türelmes és bizik

a vezetőkben és abban, hogy egyszer mégis csak megjön a karteltörvény, amely nemcsak a kinövéseit nyesi le, hanem gyökerestől is kitépí ezt az idegen fát a magyar közgazdasági életből.

— Amíg a mezőgazdasági árák egyre esnek, addig az iparcikkék a kartel jóvoltából elérhetetlen magasban vannak. Izeltől egy-két példa: 1910-ben 1000 darab égetett téglá 22 korona volt, ma pedig 30—45 pengő. Egy mázsa *cement* 2 korona 40 fillér, ma 8—9 pengő. Az *ecet* ára literenként 60—70 fillér, *egy kemény napszám ára*. A *petroleum*, a vas, szövet sok-sok százalékkal drágultak és ha hozzávesszük, hogy a munkadíjak 40—50 százalékkal estek, akkor bátran állíthatjuk, hogy a kartel *öt-szörannyi hasznot szed be, mint 1910-ben, akkor, amikor a mezőgazdaságunk rendkívüli veszteséget szenvedett*. És ehhez jön az a *kíméletlen árverési hullám*, amely előntötte a vidéket. Tilalom van, gazdavédelem van — de csak papíron, mert a valóság azt mutatja, hogy irgalmatlanul viszik el a magyar gabonáját és elkótyavetyélik. *Ez a mi időnk* — ahogy egy vidéki ügyvéd mondotta — *tehát ki kell használni*. És a perköltség felemészt mindent. Irások, panaszok fekszenek előttünk, ahol 1 hold perköltsége 315 pengőbe került, ahol az elvitt buza métermázsáját fele annyiba számolták el, mint azon a vidéken szokás

Reméljük azonban, hogy az új gazdavédelmi rendelet véget vet ennek az értékpocsékolásnak.

Szekeres László.

Felavatták a „Faluszövetség“ kistarcsai új székházát

Október hó 22-én, vasárnap, nagy ünnepség keretében szentelte fel a Faluszövetség kistarcsai fiókja új székházát, melyet teljesen a maga erejéből épített fel. Az ünnepségen megjelent Preszly Elemér Pest vármegye főispánja, Ney Géza vármegyei főjegyző és vitéz Endre László főszolgabíró vezetésével az egész gödöllői járás. A Faluszövetséget Szekeres László dr. főtitkár képviselte. Ott láttuk a Mezőgazdasági Kamara, OMGE és Vitézi Szék, stb. kiküldöttjeit is. Lakatos Frigyes dr. plébános szentelte fel a gyönyörű székházat. Majd gazdaggyűlés volt, ahol Veres Ferenc főjegyző és Kovács György bíró üdvözltek a megjelenteket. Ezután Szabó Károly és Gál Imre vezetésével a gödöllői járás mezőgazdasági bizottsága tartotta meg évi közgyűlését, beszámolván nagy munkásságáról. Délután nagy lovaslevente-, tüzoltó- és lövészverseny volt. Este pedig a Faluszövetség műkedvelő gárdája magyar szindarabokat adott elő fényesen igazolva azt, hogy mire képes az összefogás és kemény akarat. Az új székház építése körül az oroszlánrész Veres Ferencet, a község agilis főjegyzőjét, Kovács György elnök és bírót, különösen pedig Chrappán Miklós szövetségi titkárunkat illeti. Az ő megértő munkásságuk, szorgalmuk, a köztért való lelkesedésük és faluszövetségi fegyelmezettségük maradandó emléke az új kistarcsai székház, mely új korszakot nyit meg a Faluszövetség életében.

mintha nem is lennének...
Tanuljunk, magyar testvérek!

SZÖVETKEZETI ÉLET

A pestmegyei hitelszövetkezetek kerületi értekezletét október hó 17-én tartották meg az OKH-ban. Az értekezleten nyújtotta át Preszly Elemér főispán Tarnay Endre ny. MÁV felügyelőnek, a péceli hitelszövetkezet elnökének a Kormányzó Ur elismerését. Tarnay Endre meghatott szavakban mondott köszönetet a kitüntetésért. Ezután Schandl Károly megnyitotta a hitelszövetkezeti vezetők szakértekezletét, melynek keretében a gazdasági és pénzügyi helyzetet ismertette, majd Kovács János kincstári főtanácsos a hitelszövetkezet időszerű kérdéseiről nyújtott tájékoztatást.

Megalakultak a pestkörnyéki tejszövetkezetek. A földművelésügyi miniszter elrendelte a pestkörnyéki tejtermelőknél szövetkezetekbe való tömörítést. Az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ a pestkörnyéki szervezésbe eddig 72 községet vont be, amelyek közül július 15-ig 41 községben a községi tejszövetkezetek a tejszűrtést meg is kezdték. További 10 községben ugyancsak július 15-ig a létesített tejgyűjtő csarnokok kezdtek meg a tejtávétel munkáját, úgy, hogy július hó folyamán az ezek által az üzemek által összegyűjtött tej közel 700.000 literre emelkedett. Hat község beszerzését az őszi hónapokra kellett hagyni, mivel ezekben a fővárosi nyaralók az összes felesleget elfogyasztják, 7 községben pedig egyelőre azért nem indult meg a tejszállítás, mivel a jelen pillanatban értékesítésre váró tejfelesleggel nem rendelkeznek. Három község kivételével a többi 8 községben is teljesen készen állnak a gyűjtőcsarnokok, úgy, hogy a tejszállítást bármelyik napon megkezdhetik.

Anagyszebeni magyarok szervezett „szomszédság”-okban harcolnak magyarságukért

Szomorú és lehangoló a hírlapi cikk, a megszállt területeken rekedt magyarok életét ismerteti. Mintha a tövéről tépett virág fejlődését vázalnánk. Keserves ma a magyar élete még itthon is, ahol testvérek és barátok között tölti. Milyen ott, ahol a zsarnokság és önkényuralom fojtogatja?

Mégis, mégis érkezik néha egy-egy örömhír a messze távolból, hogy okos és célszerű összetartással könnyebbé és elviselhetőbbé tehető a rabélet is, mint ahogy Szebenben, az ősrégi szász városban meg is valósítják.

A város háromnyelvű: német, román és magyar. A magyarság lélekszáma, 7000 körül, közte sok székely. Nagyrésze iparos, kereskedő. A székelyek fuvarosok.

Szebenben igen erős összetartás van a magyarok között. Eltanulták a szászok Nachbarschaft módszerét és le is mitázták nagyon okosan. A magyarok is szervezett szomszédságokban élnek. Mindenik szomszédságnak van egy vezetője, az úgynevezett szomszédatyja, aki összetartja kerülete lakóit. A szomszédságok külön-külön, de együttesen is, gyakran rendeznek majálisokat, műsoros estélyeket, bálakat s a befolyó jövedelmet minden esetben a magyarság céljaira fordítják. Ennek mindenki tudatában van s ezért még az is szívesen áldoz, aki különben nagyon megnézi, hova teszi a garast. Az összetartásnak meg is van az eredménye, a városi tanácsba nagyrészt magyarok ülnek és Szeben társadalma békés egyetértésben él.

Örömmel és boldogsággal szorítunk helyet a szebeni magyarok éle-

tét ismertető tudósításnak s külön is felhívjuk rá szenvedő magyar véreink figyelmét. Mert ez a példa is igazolja, hogy erő csak az összetartásban, egymás segítésében lehet. De az az erő aztán erő mindenütt, még a zsarnoki önkénnyel szemben is. Ha Szebenben, az ősrégi szász városban ilyen erős tud lenni az összetartó magyarság, milyen lehetett volna Kassán, Pozsonyban, ahol a csehek egyszerűen föld alá süllyesztették őket,

A kistarcsai új faluszövetségi székház.

Előtte a szövetség tagjai. 1-el jelzett: Veres Ferenc főjegyző. 2. vitéz Endre László főszolgabíró. 3. Szekeres László, a Faluszövetség főtitkára. 4. Ifj. Balogh Sándor, a valkói szövetség elnöke. 5. Kovács György községi bíró, a kistarcsai szövetség elnöke.

A BUDAPESTI RÁDIÓ

MŰSORA: 1933 OKT. 29—NOV. 4.

BUDAPEST I. 550.5 m

Vasárnap X. 29

9.15: Hírek. 10: Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi templomból. Szentbeszédet mond Tóth Timamér dr. **Utána:** Időjelzés, vizállásjelentés. **Majd:** A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. **Szünetben:** „Rádiókrónika.” Elmondja Papp Jenő. 2: Gramofonlemez. 3: A m. kir. földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata. 1. Antal István dr. miniszteri tanácsos: „A gazdatartozások fizetése.” 2. Székács Elemér m. kir. gazdasági főtanácsos: „Időszerű gazdasági tanácsadó.” 3.45: Dömötör-nap Kunszentmiklóson. Helyszíni közvetítés. Vezeti Paulini Béla. **Utána:** Időjelzés, időjárásjelentés. 4.30: Julier Ferenc: „Hollós Mátyás, a katonakirály.” (Közművelődési előadásorozati.) 5: Kurina Simi cigányzenekara. 6: „A Gerle 13-al Európa körül.” Bánhidny Antal előadása. 6.30: Kis színpad. „A nagyszerű fiú.” Vigjáték. 7.25: Sporteredmények. 7.35: A Székesfehérvári Zenekar Klebelsberg Kunó emlékkünnepélye. Ünnepi beszédet mond Sipőcz Jenő dr. polgármester. **Utána kb. 9.50:** Időjelzés, hírek, sporteredmények. 10.15: Török-est. 11: Az 1. honvédelmi gyalogezred fűvészenekara.

Hétfő 30

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. 9.45: Hírek. 10: 1. Boecsay István végrendelete. 2. Mommsen. (Halála évfordulóján. Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Beczassy Kató énekel, Garay György hegedül, zongorán kíséri Polgár Tibor. **Közben kb. 12.30:** Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 1.30: Sárközi Sándor cigányzenekara. 2.45: Hírek, piaci árak, árfolyamhírek. 3.30: A rádió diákkfőelőadása. „Ahol a rózsaoaj terem.” 4: Asszonyok tanácsadója. (Arányi Mária előadása.) 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „Nobel-díjas vegyészek.” Groh Gyula előadása. 5.30: Budapesti Koncert Szalonzenekar. 6.30: Német nyelvoktatás. (Szentgyörgyi Ede dr.) 7: Gramofonlemez. 8: „Ismeretterjesztő film.” Nagy Endre vidám csevegése. 8.30: Volkmann-emlékest, halála 50 éves fordulóján. Bevezetőt mond Szabados Béla. 10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 10.20: aradi Farkas Sándor cigányzenekara és a Bachmann jazzzenekar.

Kedd 31

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. 8.30: Hírek. 9: Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Prédikál Kovács J. István dr. teológiai tanár. 10: Evangélikus istentisztelet a Béciskapu-

téri templomból. Prédikál Szántó Róbert budapest—keienföldi lelkész. 11: Unitárius istentisztelet a Koháry-utcai templomból. Prédikál Bartók Géza polgári lelkész. **Utána:** Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. **Majd:** Gramofonlemez. **Közben kb. 12.30:** Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 1.30: Derecskei Polgári Dalegyület. Vezényel Hatvázy Sándor. **Utána:** Mándits szalonzenekar. 2.45: Hírek, piaci árak, árfolyamhírek. 4: Horváthné, Bányagratiana ifjúsági előadása. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Ifj. Sárny Elemér cigányzenekara. 5.30: „Apróságok Tisza Istvánról.” Keblóvszky Lajos előadása. 6: Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Ábrányi Emil. 7.15: Nadányi Zoltán és Illyés Gyula költői estje. 8: Vigjáték előadás a Studióból. „Nyári zivatar.” Vigjáték 3 felvonásban. Irta Molnár Gyula. **Utána kb. 9.45:** Időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 10: Wehner Géza orgonahangversenye a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből.

Szerda XI. 1

9.15: Hírek. 10: Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi plébánia-templomból. Szentbeszédet mond Hász István dr., tábori püspök. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. **Utána:** Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 12.15: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. 1.45: Bodriács Béla cigányzenekara. 3.15: Pósa bácsi gyermekverseit felolvassa Pósa Lajosné. 3.45: Időjelzés, időjárásjelentés. 3.50: Kerpely Jenő gondolkázik, Pilinszky Zsigmond énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 5: „Egy elesett harcos felett.” Csuka Zoltán előadása. 5.30: Kamarazene. Közreműködik a Waldbauer—Kerpely vonósnégyes. 6.45: „Feltámadunk.” Tóth Timamér dr. előadása. 7.30: Gramofonlemez.

Halottak napjának előestjére való tekintettel a Rádió további műsört nem ad.

Csütörtök 2

9.30: Hírek. 10: Egyházi ének és szentbeszéd a budavári koronázó főtemplomból. Szentbeszédet mond Folba János tábori főesperes. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Az Egyetemi Énekkarok szőlőkertje. **Közben kb. 12.30:** Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 1.30: Az 1. honvédelmi gyalogezred zenekara. Vezényel Fricsay Richard. 2.45: Hírek, piaci árak, árfolyamhírek. 4: „Kézimunkákról.” Ujjné, Mikola Ilona előadása. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A m. kir. földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata. Löcherer Béla, a Tejtermékek m. kir. Ellenőrző Állomásának igazgatója: „A tejtermékek állami ellenőrzése.” 5.30: Gramofonlemez. **Közben 6:** A rádió külügyi negyedőrája. 6.30: Angol nyelvoktatás. (J. W. Thompson.) 7: Harangszó az Egyetemi templomból. 7.10: A

Budapesti Ének- és Zenekaregyesületek óratórium-estje.

Halottak napjára való tekintettel a Rádió további műsört nem ad.

Péntek 3

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. 9.45: Hírek. 10: 1. Ismeretlen részletek Tisza István temetéséről. Felolvassa Kovács Antal. 2. A szórakozottság átka. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Zöldessy Mária zongorázik, Sugár Frigyes énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. **Közben kb. 12.30:** Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 1.30: A m. kir. államrendőrség zenekara. Vezényel Szöllőssy Ferenc. 2.45: Hírek, piaci árak, árfolyamhírek. 3.30: A rádió diákkfőelőadása. „Falkavadászatok Angliában.” 4: „A matematika humora.” Csürös Zoltán előadása. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Zenei részletek Szilágyi—Lajtai: „Sült galamb” c. operettjéből. Előadja a Király Színház zenekara. Vezényel Nagypál Béla. 5.30: Gyorsiró tanfolyam. (Szlabey Géza.) 6: Veres Lajos cigányzenekara. 6.50: „Ismerkedés.” Kodolányi János elbeszélése. 7.25: A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. **Az I. felv. után:** Időjelzés, hírek. **Az előadás után:** Időjárásjelentés. **Majd:** Bura Károly cigányzenekara. **Közben 11.15:** Németnyelvű párbeszéd Delmont Józseffel, a Budapesten tartózkodó vadállat-fogóval afrikai és indiai élményeiről.

Szombat 4

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. 9.45: Hírek. 10: 1. Időszerű anyag. 2. Tóth Kálmán költeményei. **Közben:** Gramofonlemez. Palló Imre dr. lemezei. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Eugen Stepat balalajka zenekara. **Közben kb. 12.30:** Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 1.30: Bertha István szalonzenekara. 2.45: Hírek, piaci árak, árfolyamhírek. 4: A Rádióélet mese-órja. (Harsányi Gizi előadása.) 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A Szociális Missziótársulat előadása. Farkas Edith alapító-főnökszenyő: „Missziós üzenetek.” 5.30: „Vidám őszi táború.” A Magyar Cserkészszövetség előadása. Vezeti Tóth Sándor tanár. 6.30: „A távolbalatásról.” Véghely Dezső előadása. 7: Gramofonlemez. 8.10: Időjelzés, hírek. 8.30: A magyar rádió Európa-hangversenye. Közreműködik a m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar, a Palestrina kórus. 10.20: Magyar nótáest. 11.30: Időjárásjelentés. **Majd 12.30-ig:** Lon Baker jazz.

BUDAPEST II. 840 m

VASÁRNAP, október 29-én. 3—3.45: Gramofonlemez.

CSÜTÖRTÖK, november 2-án. 5—5.30: Gramofonlemez.

SZOMBAT, november 4-én. 6.30: Gramofonlemez.

GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

A kansertés takarmányozása

A kifejlődött tenyészkán táplálásánál a kondíció (tápláltsági állapot) legyen a zsinórmérték. Ne mérjük táplálékát oly fukar adagokkal, hogy lesoványodjék, mert akkor a nemzési vágy is csökken. A tultáplálás hatására viszont elhízik a kan, elpetyhüdik a szervezet, aminek megint a nemzési energia vallja kárát.

A hágtatási (rühetési, bugatási) idényen kívül a kant általában a létfenntartó táplálás kielégíti, de a hágtatási idényben abrak utján kell gondoskodni arról, hogy az intenzívebb nem élet ne törje meg erejét.

A sertés takarmányai közül a kan táplálására bármelyik alkalmas. Legfeljebb a vizenyős takarmányok nagyobb adagainak adagolásától tartózkodjunk, hogy a has ki ne táguljon s így a kan el ne nehezdedjen.

A gyakorlatban vagy abrakfélék (zab, szemes árpa és zab, kivételesen rozs, gyakran csöves tengeri), vagy, nyáron zöldtakarmány, télen répa a kanok fótakarmánya. Még fiatal, azaz fejlődő kanoknak télen, mikor fehérjedus zöldtakarmányban nincs részük, némi lóbabot, vagy más fehérjedusabb abrakfélét is adnak.

Az adagok nagyságát illetőleg a következők nyújthatnak tájékoztatást:

A pároztatási idényen kívül kannál megfelelő tápláltsági állapot érhető el télen 1—1.5 kg gabonadarának és 2—3 kg takarmányrépának etetésével. Ha a kanok pelyvával (fejenként ¼—½ kg) kevert répából annyit ehetnek, amennyit akarnak, akkor ½ kg dara is elegendő lesz. Nyáron kijárhatnak a kanok a legelőre, s ennek minősége szerint 0.5—1 kg abrakban legyen részük; tarlólegelő mellett az abrak elmaradhat. Ha legeltetésre nincs alkalom, akkor nyáron is 1—1.5 kg abrak, vagy fiatal zöldtakarmány és ¼—½ kg abrak a napi takarmány.

Bugatás idénye alatt és ezt megelőzőleg 2—3 héttel, indokolt lesz pótlékul — az előbbi takarmányokon felül — fejenként ½—1 kg szemes zabot adni naponta. Több tenyésztő az adag felét rozsban adja, mert meggyőződésük szerint a rozs is élénkítő hatással van a nem életre.

A csemegezőlő téli eltar-tásáról

Elvitathatatlan tény, hogy a csemegezőlőért magasabb árat kap a termelő, mintha kommerszminőségű borokat eredményező borszőlőt termel. Igen nagy fontossággal bír a szőlősgazdára az, hogy *milyen hosszú*

idő áll rendelkezésére csemegezőlőjének értékesítésénél. Ma az a fő-törekvés: mennél *korábbi* csemegezőlőt piacra vinni, egymás után be-érő fajokat termelni és a későn érő szőlőket úgy elrakni, hogy *kora ta-vaszig* (egész télen át) magas áron értékesíthessék azokat.

A téli elrakásnak többféle módja van. A legismertebb a száraz kamrákban való *felkötözés*, amely esetben a szőlő kissé összeráncosodik, de azért kellő gondossággal végzett tisztítás és többszöri kénezés mellett karácsonyig a gazdák eltehetik a saját szükségletüknek megfelelő mennyiséget.

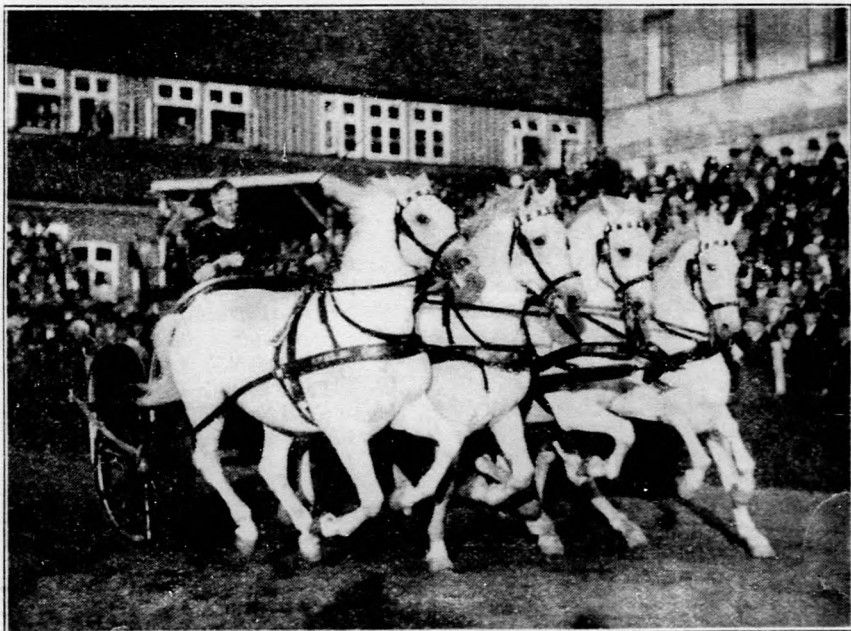
Az ilyen szőlő azonban a szállítást nem bírja, tehát nagyobb *kereskedelmi értéke* nincs. Aránylag a leg-szebb állapotban a *vesszővel együtt* levágott szőlőfürtöket tarthatjuk el. Itt is gondosan ki kell a hibás szemeket vagdosni és a frissen levágott fás szárat befőttes vagy rövid mézes üvegbe kell tenni, úgy, hogy a beleöntött vízbe a szár beleérjen. A vízbe faszenet teszünk, hogy meg ne poshadjon. Ezzel az eljárással a szőlő-szemekbe utánszivódik az a kis nedvesség, ami a bogyók héján át el-párolog. A szemek megtartják üde-ségüket, színüket, nem ráncosodnak és a háziasszony januárban is olyan frissen teheti a vendégek elé az ily-módon eltett fürtöket, mintha akkor vágták volna le a tőkéről. Ez az el-járás szintén csak kisebb mennyiségű szőlő elrakására alkalmas, mivel költ-

séges és eléggé körülményes a sok üveg kellő elhelyezése, a víz után-töltögetése, esetleg felfrissítése, el-tekintve attól, hogy meglehetősen sok simavesszőt rontunk el a kisebb vessződarabban való levágás által. E sorok írója jelenleg kísérleteket foly-tat bizonyos technikai eszközök fel-használása mellett oly nedves eltevésű eljárással, amelynél nem kell vessző-vei együtt levágni a fürtöt és kikap-csolható az üvegedény. Az eredmény-ről a tavasz folyamán adunk esetle-ges tájékoztatást.

Eléggé jó állapotban eltartható a szőlő — úgy a csemege-, mint a jobb borszőlő is: dinka, sárfehér — *must-ban*. Az eljárás a következő: leásunk a pincében egy 1—2 hektoliteres ócska, de töltőképes boroshordót annak magasságánál 15 cm-el mélyebb gö-dörbe. A hordó felső fenekének közepén egy négyszögletes nyílást vá-gunk (20×20 cm méretben) oly-módon, hogy a kivágott részt gyé-kény vagy egyéb alkalmas tömítéssel mint fedőt visszatehessük.

A szőlőt gondosan megszedjük, tisztítjuk, majd az egyidejűleg szü-retelt mustot felforralljuk lehetőleg vízfürdős edényben. Ez a vízfürdős mód abban áll, hogy egy nagy üstöt szabadtűzőn megtöltve vízzel forra-lunk, ebbe pedig alkalmas módon — rudra vagy akasztókra helyezve — egy kisebb üstöt teszünk, amelybe a mustot öntjük. Így folytonos kavar-gatás mellett a felforralt must nem lesz kozmás.

A forró, tehát pasztörözött mustot újból lehűtjük és beleöntjük a leásott hordóba addig, míg egy arasznyi lesz a folyadék. Ekkor a megtisztított fürtöket — vigyázva, hogy ne töröd-

Kép egy német lovasünnepről
Régi római, ugynevezett „quadriga”.

HETI TEREFERE

Tiltakozásunk a csej jogfiprás ellen!

jenek — sorban egymás mellett be-
rakjuk a mustba, addig, míg a szőlő-
réteg a must magasságát el nem éri.
Utána ismét forralt és lehűtött must-
tot öntünk, majd ebbe szőlőt rakunk
mindaddig, míg a hordó megtelik.
Felülről hagyunk néhány ujnyi he-
lyet, melyet musttal töltünk ki, hogy
a szőlőt levegő ne érje.

Ezután a hordó nyilását elzárjuk,
gondosan legpiszeljük, ami által a
hordó légmentes lezárást kap. Utána
a hordót betemetjük földdel vagy ho-
mokkal, úgy, hogy a talaj szintjénél
kissé magasabban kiálljon a kupac.
Igy könnyebben megtaláljuk a hordó-
t, ha ki akarjuk nyitni. Ezzel az el-
járással tavaszig nagyszerűen, telje-
sen épen éláll a szőlő, mely a musttól
való egyszerű lemosás után asztalra
tehető. Éttermekben, vendéglőkben
jól fel lehet használni a drága kül-
földi gyümölcs helyett az ily módon
elrakott szőlőt, mivel egy kisebb
hordó tartalmát egy-két nap alatt ki-
adagolhatják a vendégeknek. A must
is élvezhető. Az erősebb héju szőlő-
fürtöket kitünően eltehetjük parafa-
lisztben (durván örölt parafahulla-
dék) szintén hordókban, melyeket
légmentesen lezárunk. A spanyol cse-
megeszőlőket majd mind így rakják el
és hozzák forgalomba igen magas
árakon.

Nálunk kísérletezés folyik *Kecske-
méten* egy *Bernhardt-féle* újabb
olyan eljárással, melynél a parafa és
egyéb anyagban elrakott szőlőt bá-
dogdobozokba teszik, lezárás előtt pe-
dig valamilyen gázfejlesztő pasztillá-
val a baktériumokat elpusztítják. A
dobozok leforrasztott állapotban
(hűtőházban) igen jól eltartják a
szőlőt és hallomásom szerint kibontás
után a kereskedésekben a fürtök
több napig nem esnek össze, megőrzi-
k épességüket. Ha ezt az eltevési módot
még tökéletesíteni tudják oly irány-
ban, hogy a kibontott szőlő tartósabb
lehet és az eltevési költségeket le-
het szállítani, úgy exportviszonylat-
ban is nagy eredményeket érhetnek
el általa a magyar szőlősgazdák. Ha-
tározottan érdemes a szőlő téli elrak-
tározásával kísérletezni, mert a szőlő
igen tápláló élelmicikk, melyet a gaz-
dák megfelelő sikeres eltevés mellett
kétszeres, sőt háromszoros áron
értékesíthetnek kora tavasszal.

Irsai M. József.

A lucerna akkor lesz bőtermő és
5—6 évig akkor tart ki, ha ápolásá-
ról nem feledkezünk meg. Az utolsó
kaszálás legkésőbb október első heté-
re essen, hogy még a tél beköszönte
előtt megerősödhessen. Októberben
már lucernásainkat ne kaszáljuk és
ne legeltessük. Legjobb, ha félarasz-
nyi (8—10 cm. magas) tövekkel
megy be a télbe. Az utolsó kaszálás
után célszerű a lucernaföldet jó erő-
sen megfogasolni, hogy a téli ned-
vesség biztosabban behatolhasson.

Vasárnap, október hó 22. Gyönyörű
októberévi nap. A Pesti Vigadó
előtti téren s az odatorokolló utcákban
ezer meg ezer ember. Ünneplőben és
méltóságosan komor arccal. Lovas-
rendőrök sorfala. Karszalagos ren-
dezők mindenfelé. S jön a magyar
egység gondolatának vezérkara: Her-
czeg Ferenc, Kenéz Béla, Eckhardt
Tibor. Az angol vendégek, Sir John
Haslam és Craven-Ellys brit képví-
selők vezetésével. Gyönyörű angol
asszonyok és ragyogó missek.

A Vigadó minden helyisége zsufó-
lásig tele a társadalmi egyesületek,
érdekképviseletek és munkások ki-
küldöttével, egyházi, világi és politi-
kai előkelőségekkel.

Ez a nap a magyar revízió gondo-
latáé az egész országban, de különö-
sen és nagyarányuan az a csonka
haza fővárosában.

Délelőtt tizenegy órakor nyitja
meg az ülést az elnöklő Herczeg Fe-
renc s a legnagyobb élő magyar író
gyujtóhatásu beszédét szétröpíti a
megafon mindenfelé, azokhoz is, akik
csak lélekben lehetnek együtt a til-
takozókkal.

— Ha nem szólna mellettünk a ki-
sebségi szerződés, nekünk akkor is
kötelességünk volna a tiltakozás,
mert ha egy hatalmi rendszer csak
olyan erkölestelen eszközökkel tudja
magát fenntartani, mint a prágai,
akkor a világ minden kultürembere
számára nincs szentebb és sürgetőbb
kötelesség, mint támadni és lelep-
lezni az ilyen rendszert.

Aztán üdvözlí a brit vendégeket,
akiket lelkesen ünnepel az ülés kö-
zönsége.

Tomboló taps izzása követi a szóno-
kokat. A csehek bünlajstromát fel-
soroló Kenéz Béla határozati javas-
latát és Eckhardt Tibornak azt a ki-
jelentését, hogy ami a Felvidéken fo-
lyik, az már a vég kezdete!

Zug és morajlik a tömeg, mint a
viharzó tömeg, vagy a háborgó vul-
kán. A magyar keserűség orkányszerű
feltörése reszketteti a levegőt, hogy
halálos csend támadjon utána.

A brit képviselők üzennek le az el-
nökhöz. Szót kérnek. A magyar fáj-
dalom szívükbe nyilalt, az ősi dac
tüze öket is magával ragadta.

És beszélnek is. Először Sir John
Haslam, aki kijelenti:

— Ez az ügy már nem türeth
semmi halasztást. Ezt azonnal, a leg-
sürgősebben el kell intézni!

Aztán Craven-Ellys emlegeti azt a
megaláztatást, „amilyen még soha
világtörténelemben nem ért népet.“

Sulyos és igaz szavak. Tüzel a
magyarok arca és felragyog a szeme.
Nemcsak a Vigadóban és környékén,
hanem mindenütt, ahol leigázott
testvéreink élnek.

S amig Benes és Masaryk pribék-
jei guzsbakötik Kassán, Pozsonyban
és Ungváron a magyar anyanyelv
szent és ősi jogát, a csonka haza test-
vér magyarjainak ökle vad elkesere-
déssel szorol össze, mint az anyáé,
aki elrabolt gyermekének sikoltását
hallja...

Mert jaj a megbotránkozottának!
— mondja az írás. — Azzal szemben
irgalom nem leszen...

MÉZES JÁNOS.

A „nemzeti munkahét“

A TESz munkahetének végleges
programmja szerint a megnyitás ok-
tóber hó 28-án lesz, d. e. fél 10 óra-
kor a TESz székházában s a nemzeti
munkahetet Gömbös Gyula vezér-
elnök ünnepélyesen nyitja meg. 12
órákor a Hősök emlékművének meg-
koszorúzása. A munkahét napjainak
kimagasló eseményeit az alábbiakban
közöljük: Vasárnap a mérnök egye-
sület disztermében Hóman Bálint
tart beszédet. Délelőtt zenés felvonu-
lás a Kossuth Lajos-térre. Közben
ipari propaganda felvonulás. Este
Gömbös vezérelnök tiszteletére ban-
kett a Gellért-szállóban. Hétfőn a
kereskedelmi és iparkamarák kong-
resszusa, valamint mezőgazdasági
értekezlet. Este a Városi-színházban
magyar nótaünnep. Kedden vaskeres-
kedők és vasiparosok értekezlete,
utána gyárlátogatások. Szerdán sör-
gyarak megtekintése. Ipartestületek
és az ügyvédszövetség kongresszusa.
Délután a MANSz és gyógyszeré-
szek, valamint a Magyar Jövő érte-
kezlete. Csütörtökön az Alföldi Zöld-
mező Szövetség ülésezik. Pénteken a
Turul-Szövetség átépített klubjában
követőtábor s a megkezdett értekez-
let folytatása. Szombaton a kongressz-
usok egyesített záróülése s a zsürik
ítéletének kihirdetése. Este a Csaba
Bajtársi Egyesület bemutató disz-
tábor a Vigadóban. Vasárnap, no-
vember hó 5-én, a munkahét záró-
ünnepsége a TESz székházában.
Este lampionos felvonulás a Kor-
mányzó Ur tiszteletére. Végül zenés
takarodó a Szent György-téren.

Kolauch-faiskola (Szeged)
nagyválasztéku és elsőrendű
növényanyaggal szolgál.

SZIVÁRVÁNY

János sir . . .

Régen tudtam, hogy János, a tisztiszolgám szeret engem. Hűséges magyar szívével azonban egyszer különösen meguntatta s akkor úgy megszerettem, ahogyan még kevés embert szerettem életemben.

Az előnyomulás tizedik napján megálltunk. Alkonyodott. Lefeküdtem a sátram elé és az eget bámultam. János olvasott.

Tekintetemet lassan elfordítottam az égről és János felé néztem:

— János! — szólítottam meg.

— Parancsol, főhadnagy ur?

— Csak azt akarom kérdezni, — beszéltem egyhangú szóval — miért van maga a rohamnál mindig mellettem?

— Az a kötelességem, hogy vigyázzak a főhadnagy urra. Megvédjem.

Őrült gondolatom támadt. Felkőnyököltem.

— János, — fordultam egész testtel feléje — mit csinálna, ha én egyszer, úgy roham közben elesnék . . . Mi?

— Az nem lesz meg soha!

— Miért?

— Mert én is ott leszek!

— Hm! — néztem rá. — És ha . . . mégis?

János szeme megvillant, az arca kipirult:

— Felkapnám a hadnagy ur kardját, — az égre nézett és dühösen felfenyegetett. — Az Uristen irgalmazozn annak a muszkának, aki . . .

— Megölné?

— Meg én! Hogy még a másvilágon is megemlegetné!

— És ha aztán megölte volna a muszkát, mit csinálna?

János megdöbbsent. Erre nem gondolt. Az arca hirtelen elfehéredett:

— Hogy mit csinálnék? Hát . . . semmit se csinálnék.

— Valamit csak csinálna?

János ide-oda tipegett:

— Hát . . . valamit csinálnék.

— De mit?

— Nem tudom.

— Ott hagyna, ahol elessem?

János szeme elhomályosodott:

— Nem.

— Hát?

— Hát — kezdte szomorúan s folyton a földet nézte — eltemetném a főhadnagy urat egy bokor aljában. Csinálnék mellé egy kis fakeresztet . . . A keresztre fonnék virágkoszort. Buzavirágból . . . szarkalábból, meg pipacsból. Tudom, hogy azt szereti.

— Aztán?

— Aztán megölelném a sirját. Aztán aszondanám: Áldja meg a jószágos! . . .

Hangja megcsuklott s feje a mellére esett.

Hallgattam. Gondolkoztam.

— Aztán, — mondtam sokára — mit csinálna tovább?

János egész testében összeremegett, ki-meredt szemekkel nézett a völgybe és csendesen beszélt:

— A holniját összeszedném . . . A kis koffert, meg ami van. Aztán elvinném haza.

— Aztán?

— Bekopognék a tekintetes asszonyhoz. Aztán . . . aszondanám a tekintetes . . . aszondanám neki, hogy a . . . főhadnagy ur szépen tiszteli . . . Többet nem jön haza . . .

Az utolsó szavakat alig tudta kimondani. Tenyerébe hajtotta fejét és keservesen felzokogott.

Míntha nehéz álomból ébredtem volna, magamhoz tértem.

János szegegett.

— Mi az, János? — néztem rá. — Ejnye! No, ne szepegjen. Nincs semmi baj. Itt vagyok. Hallja!

Megfogtam a kezét és melegen megráztam.

János kicsit magához tért. Szemrehá-

nyóan nézett rám. Cigaretta nyomtam a szájába.

— Szívja el, — mondtam neki — aztán feküdjön le. Késő van. Aludjunk.

János mélyet sóhajtott:

— Dehogyan alszom én, főhadnagy ur! . . . Eivette az álomat azzal a bolond kofferrel három éjszakára!

Lefeküdtem. Csend volt. János időnként sóhajtott, majd csendesen megmozdult és lassan felkelt. Nagy fatölköket hozott s arra az oldalra rakta őket, amerre az oroszok voltak.

— Mit csinál? — kérdeztem tőle.

János még mindig szepegő hangon felelt:

— Fedezéket csinálók. Ha netalán a muszkák lőnének az éjszaka . . .

Nem tudtam szólni. Megöleltem Jánost és a könnyeink összefolytak az arcunkon.

NYÁRY ANDOR.

ASSZONYOKNAK, LEÁNYOKNAK

Üveg-, porcellán- és egyéb tárgyak ragasztása.

Ha valamely porcellánból, üvegből vagy terakottából való szabadisz, virágváza eltörik, nem kell azonnal szemétre dobnunk, mert ha minden darabja megvan, házilag készített ragasztószerezettel meghosszabbíthatjuk életét. Az így megoperált tárgyat azután, természetesen, fokozott gondossággal kell kezelnünk.

Porcellántárgyak összeforrasztásához cinkfehéret vízüveggel péppé keverünk, az eltört darabok érintkező felületeit ezzel bekenjük, egymáshoz szorítjuk és megszáradásig állni hagyjuk. Ez a ragasztó vízzel szemben nem tartós, tehát pl. virágváznál nem alkalmazható. Finomabb porcellántárgyak ragasztására egyenlő arányban összekevert masztiks és lenolajkenceoldadékot használunk. Gyorsan száradó porcellánkitt: 40 gramm turót 1 gramm frissen oltott mésszel és kevés vízzel péppé dörzsölünk. Lassan száradó porcellánragasztó a gipszből és tömény timsóoldatból készített pép, ezért utóbbinál úgy járunk el, hogy az összeragasztott porcellántárgyat dróttal vagy zsineggel átkötözzük és egy-két hétig állni hagyjuk.

Üveglapok összeragasztására kanadabalsamot használunk. A törési felületeket bekenjük melegített kanadabalsammal, összeszorítjuk és lassan melegedő kemencében kiszáritjuk. Az összeragasztott üvegtárgyat aztán fokozatosan hűtjük le.

Csiszolt üvegféléknek vízben nem oldódó ragasztószere: 53 rész frissen oltott meszet 270 rész turóval és 120 rész forralt vízzel nyúlós tömeggé kavarunk, azután 20 rész vízüveg-oldatot adunk hozzá. Használat előtt alaposan átgyurjuk.

Üveget és porcellánt tartósan egymáshoz ragaszthatunk a következő keverékkel: 10 rész masztiksot, 1 rész

velencei terpentint olvasztunk össze. Az összeragasztandó tárgyakat a ragasztás helyén bekenjük és erősen egymásraszorítjuk. Durvább tárgyak ragasztásához 3 súlyrész ólomgelétet, 3 súlyrész tisztá, finomra örölt homokot és 1 súlyrész gyantát, lenolajkencével pasztává gyurunk.

Üvegtárgyat fémhez ragaszthatunk 5 súlyrész finomra örölt ólomoxid és 4 súlyrész glicerinnel kevert sűrű péppel. A tapasz gyorsan szárad és víznek is ellentáll.

Üvegtárgyat faalaphoz rögzíthetünk, ha 4 rész sellakot, 1 rész velencei terpentint összeolvasztunk és az oldadékhoz 0.1 súlyrész lenolajat adunk. A ragasztó olvadt állapotban használjuk.

Elefántcsont ragasztása úgy történik, hogy az egyesítendő felületeket 1 rész friss tojásfehérje és 1 rész hig asztaloseny keverékével bevonjuk és egymáshoz szorítjuk.

Borostyán, gyöngyház vagy **békatéknoé ragasztásához** egyenlő mennyiségű masztikszyanta és lenolajfirnisz oldadékát használjuk. Törött borostyánt úgy is ragaszthatunk, hogy a felületeket alkoholos káliluggal bekenjük, azután egymáshoz szorítjuk.

Ételreceptek

Velőleves. Sertés- vagy borjuvelőt megmosva, forró vízben 3 percig főzünk, azután kevés zsirban, melybe reszelt hagymát, összevágott petrezselyemzöldjét, keshegynyi paprikát tettünk, jól megpároljuk, meghintjük egy kis liszttel és vízzel vagy csontlével felöntve felfőzzük. Ezután a levest szitán áttörjük és újból felfőzve, zsemlyekockával tálaljuk.

Friss borjuszelet. A szeleteket vékonyra kiverjük, besózzuk s lisztbe mártva forró zsirban gyorsan átsütjük.

Kávőntet. 2 tojást 15 deka vaniliás cukorral elkeverünk, 4 deci hideg tejjel lassan felhígítjuk és lángra téve addig verjük, míg sűrűsödni kezd. Ekkor kihűtjük és 2 deci jó erős feketekávé keverünk hozzá.

H I R E K

Angol képviselők Budapestben

Október hó 18-án angol képviselők újabb csoportja érkezett Magyarországra. A vendégeket elkísérte utjukra *Hordóssy Iván*, a Magyar Revíziós Liga londoni titkára. *Hegyesfalmon, Győrben, Komáromban* lelkesen ünnepelték az érkezőket, akiket Budapestben *Liber Endre* alpolgármester vezetésével küldöttség fogadott. A vendégek nevében *Sir John Haslam* képviselő válaszolt, hangoztatva, hogy Magyarország helyzetében ismerik a hivatalos álláspontot, de *saját tapasztalatuk után óhajtnák megismerni a való helyzetet.* A vendégek a fogadás után a magyar Himnusz hangjai után szállásukra hajtottak. A Budapestre érkezett angol képviselők fogadására alakult bizottság a vendégek tiszteletére este vacsorát rendezett a Dunapalotában.

A pohárköszöntők során *Sommerwille* angol képviselő *Széchenyi István* gróf szavaival fejezte be felszólalását: *Magyarország nem volt, hanem lesz.*

Másnap, október hó 19-én a székesfőváros rendezett ünnepi vacsorát a Szent Gellért-szállóban a képviselők tiszteletére. A székesfőváros nevében *Liber Endre* h. polgármester üdvözölte angol nyelven a vendégeket. Utána *Capt. Peter MacDonald* képviselő válaszolt. Az angol vendég hangsúlyozta, hogy nem kormányuk képviselőjében, hanem mint magánemberek jöttek Magyarországra, hogy közvetlenül ismerjék meg a magyar helyzet igazságát. *A magyar kérdés békés megoldásáért akarnak sikraszálni és ezzel a világbékét akarják szolgálni.* Utána *Mr. Sommeráby* nagyiparos, nemzeti liberális párti képviselő beszélt. Csodálattal és elismeréssel szólt a magyar történelem nagyszerű eseményeiről, azokról a heroikus küzdelmekről, amelyeket a magyar nép egy évezreden át a világ civilizációja érdekében folytatott. De nem kisebb csodálattal tölti el — mondotta — *a jelen küzdelme, amelyet a magyar nemzet egy jobb jövő hitében és reményében folytat a keserű jelen ellen.*

Az angol vendégek tiszteletére október hó 20-án *Almásy László*, a képviselőház elnöke ebédet adott. A pohárköszöntők során *Craven Ellis* angol képviselő azt hangoztatta, hogy *a trianoni békét nagy igazságtalanságnak tartja és meg fogja tenni a magáét, hogy ennek az igazságtalanságnak jóvátétele érdekében közreműködjen.* *John Haslam* angol képviselő azt mondotta, hogy *ő és társai a magyar igazság misszionáriusainak tekintik magukat.* Este az Operaházban díszelőadás volt az angol vendégek tiszteletére.

Az angol vendégek résztvettek a *Revíziós Liga* október hó 22-iki nagygyűlésén is.

A világhírű esontkápolna Sedlitzben, Csehszlovákiában

Névváltoztatás. *Koplik Gyula*, a „Hanga” című hetilap felelős szerkesztője és kiadója nevét a belligyminisztérium engedélyével *Zoltán*-ra változtatta.

Meghosszabbították a harmincéves házadómentességet. Tudvalevő, hogy az *Országos Lakásépítési Hitelszövetkezet* részéről folyósított kölcsönökből épített házak 30 éves rendkívüli ideiglenes házadómentességben részesülnek, ha azokat 1933 december 31-éig lakható állapotba helyezik. A pénzügyminiszter most kiadott rendeletével ezt a törvényben megállapított határidőt 1934 december 31-ig meghosszabbította.

Filléres gyorsvonatok. A MÁV igazgatósága közli, hogy október 20-én a következő filléres gyorsvonatokat indítja: 1. *Budapestről Debrecenbe—Nyíregyházára.* A menettértei jegy ára Debrecenbe 4.70 pengő, Nyíregyházára 5.40 pengő. — 2. *Budapestről Gyöngyösvé.* A menettértei jegy ára 2.40 pengő. — 3. *Bajáról Budapestre* (Kiskunhalasra át). A vonat utasok fel- és leszállása végett Bácsbokodon is megáll. A menettértei jegy ára Bajáról 4.50 pengő, Kiskunhalasról 3.10 pengő. — 4. *Sátoraljaújhely—Miskolcra Budapestre.* A menettértei jegy ára Sátoraljaújhelyről 5 pengő 30 fillér, Miskolcra 4 pengő. — 5. *Orosházáról és Törökszentmiklósról Budapestre.* A vonatot az utasok fel- és leszállása végett Szarvason és Mezőtúron, valamint Szolnokon megáll. A menettértei jegy ára Orosházáról 4 pengő 30 fillér, Szarvasról 3.60 pengő, Mezőtúrról 3.30, Törökszentmiklósról 2.90 pengő. — 6. *Miskolcra Debrecenbe.* A menettértei jegy ára 3 pengő 10 fillér. — 7. *Békéscsabáról Debrecenbe.* A menettértei jegy ára 4.20 pengő.

Mutasd meg szomszédodnak is a VASÁRNAP-ot!

Isten veled kedves eszem ...

*Isten veled kedves eszem,
Többé hasznodat nem veszem.
Köntleked ürge módjára,
Édesanyám bánatára.*

*Édesanyám ne sirasson,
Könnyet értem ne hullasson.
Mezővirág tulipánhoz, —
Nem illeked én gazdajányhoz.*

Leánybárat ...

*Kalimpál a malom
Vásárhelykutason,
Integet, hogy menjek,
Ott vár a galambom.*

*Megállott a malom
Vásárhelykutason,
Szezelembuzámat
Már le hol járatom? ...*

Irta: SZÁMADÓ ERNŐ.

Iskolai szünet október 28-tól november 3-ig. A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy október hó 28-án, szombaton délután 2 órától kezdődően november 3-ika, pénteken reggel 8 óráig az összes tanintézetekben szüneteljen a tanítás. A rendelet indítóoka az, hogy október 31-én van a reformáció emléknapja, november 1-én Mindenszentek ünnepe miatt amugy sem lenne tanítás, november 2-án, Halottaknapján pedig a katolikus vallású tanulók nem látogatnák az előadást. Az esztergomi főegyházmege területén levő és fennhatósága alá tartozó katolikus elemi, középfokú és középiskolákban október 30. és 31. napjain iskolai szünet nem lesz.

Kinevették, mert kövér volt; öngyilkos lett. Megrendítő tragédia játszódott le a napokban *Newyork-állam* egyik főiskoláján. Egy fiatal egyetemi hallgató, a tizenhétéves *Mary Halban*, nem bírta tovább kollégái gúnyolódását és öngyilkos lett. A szegény leány rettentően kövér volt, testsulya meghaladta a száz kilót s ezért az egész egyetem *Fattynak* (puffadt-nak) nevezte. A leány most bezárkózott a szobájába, levelet irt édesanyjának, megköszönte minden jószágát és azután golyótt röpített az agyába.

Karácsonyi Jenő gróf halála. Október hó 21-én 72 éves korában elhalálozott *Karácsonyi Jenő* gróf, valóságos belső titkos tanácsos, a máltai lovagrend volt budapesti követe és meghatalmazott minisztere. A nemes munkássága gróf harminc év óta elnöke volt a *Budapesti Mentő Egyesületnek* és tevékenységével országos megbecsülést vívott ki magának. Sokoldalú munkássága a közéletnek majdnem minden ágazatára kiterjedt és sirjára az egész nemzet elismerése helyezett babért.

PÁSZTORTŰZ

A braziliai magyarok ujságjáról

Már a világháboru előtt jóval elkezdődött a magyar nép világgá vándorlása. Akkoriban az Amerikai Egyesült Államok és Kanada voltak főként az — ígért földjei. Nagymagyarország feldarabolása óta még általánosabb, még szélesebb réteggé lett a magyar kivándorlás. A megszállott területeken a cseh, oláh, rác zsarnokok valósággal rákényszerítik őket, hogy a hontalanságba kivándoroljanak. Ma már a lakott világnak nincsen olyan része, ahol kisebb, vagy nagyobb számban ne küzdenének a sanyaru létért szerteszedt árva magyarok. Jellemzésül fel- említem, hogy például már Braziliában, Kubában is annyian élnek, hogy magyar nyelvű ujságjaik is vannak. Talán magyaráznom sem kell, hogy ott kint a sokszor ellenséges, meg nem értő idegenben, a sokszor durva, műveletlen öslakók tömegeinek nyomásai között mit jelent a hontalanra az anyanyelvén írott tájékoztató, felvilágosító, irányító, buzdító és vigasztaló jó magyar ujság? Talán a viharos tengeren hánykódó hajós helyzetéhez, sorsához lehet hasonlítani ezt az állapotot, amidőn feltűnik előtte a partszélről a világítótorony, mely leg- alább biztos irányt mutat a hajótöröttnek.

A jó szellemben, tiszta lélekkel irt magyar ujság is ugyanilyen mentő- szolgálatot tesz odakint. Véletlenül kezembe került s most meghatódottan forgatom a braziliai magyarok ujság- ját. Santo Paulo tengeri kikötőváros- ban jelenik meg „Braziliai Magyar- ság“ (Povo Hungars-Brasileirs) né- ven, mint „A braziliai magyar kolónia ujságja“. A homloklőre rá van nyom- va szent célja is:

„A magyar nemzeti érzés ébrentar- tása“, az iskolán kívüli népművelés, a magyar kolónia szervezkedésének elő- segítése, a braziliai magyarság gazda- sági, szociális és politikai tájékozta- tása“.

Önkénytelenül is felvetődik lelkem- ben, hogy vajjon hány dusan kitarzott, lélekrontó ocsmányságokkal telített hazai lapunk vall és hajt végre ilyen programot? Pedig, midőn a „Brazi- liai Magyarság“ hasábjait olvasom, meghatódottan látom, érzem, hogy ezt a „programot“ minden sorában aranyra váltja be az emelkedett lelkű szerkesztő. Néhány cikknek a címét felemlítem, hogy bizonyítsak is! Vezető cikkül a Himnusz lánglelkű költő- jének, Kölcsey Ferencnek a bibliába illő „Hazaszeretet“ írását adja; majd ilyenek következnek: „Miért aggó- dunk Magyarorszáért?“, „Mi a ma- gyar cserkészlet?“, „A mohácsi csata- vesztés okai“, „A Duna Visegrádnál“,

„Revíziós magyar templomi ünnepség a braziliai S. Paulóban“, „Mit akar Mussolini?“, „Anglia tengeri hatal- ma“, „Brazília felszine“, „Magyar ha- jók Braziliában“, „Az ypirangoi ma- gyar tanító megtámadtatása“, „Ár- pádfalvi hír“, „A braziliai gyapottér- melés“, „A magyar munkaközvetítő- iroda hírei“ stb., szóval nem turkál a mocsokban, mint sok „nagy“ pesti uj- ság. Hontalan magyar olvasóinak a testvéri szeretet hangján azt nyújtja, amiből termékenyedik, nemesedik, okul és tanul s szárnyat bont a hajó- töröttnek lelke.

Az Isten áldja meg ennek a derék, céltudatos magyar lapnak a szerkesz- tőjét! Nem férfi, hanem csodálatos- képpen nő, névszerint: Tarnóczy Blanka!

MÓRICZ PÁL.

Bus ének az ősről

Ősz lesz hát ismét! Hűvös éjszakák;
hajnai derek; ködfátyolos napfény;
szétfoszlott álom; megölt árva
remény . . .
És sirodon elhervad a virág!

Elhagyott, kopár lesz a temető.
Az ég tündöklőn fényes, szép azurját
sötét, szomoru fellegek borítják:
mint egy fekete selyem keszkenő . . .

Elmulik minden. Most őszi dök jönnek;
az őszre tél és arra kikelet . . .
és változik a földnek arculata.

Csak én maradok mélységes gyá-
szomba
itt . . . hogy őrizzem szép emlékedet;
. . . s rád terítsem majd lelkem szem-
fedőnek . . .

Irta: BÁLINT JÁNOS.

Magyar-olasz labdarugómérkőzés zajlott le október hó 23-án Budapes- ten, negyvenezer Huj, huj, hajrá-zó embersereg előtt. A mérkőzés egész ideje alatt a magyar csapat kápráza- tosan szép játékkal ragadta el a kö- zönséget, de a hagyományos bal- szerencse most is a nyomunkba szegő- dött. Az első féldőben Korányit, a kitűnő magyar hátvédet lerugta Cesa- rini, a hirhedt olasz csatár. Korányi a lábát törte. A magyar csapat a má- sodik féldőben csupán tíz emberrel játszott és csakis így tudott az olasz csapat 1:0-ás győzelmet kicsikarni a nagyszerű magyar együttestől. A mérkőzés hősei a magyarok voltak.

A kisberzsényi hősök emlékezete. A Veszprémmegye déli részén levő Kisberzsény község október hó 22-én tartotta a háboruban elesett hősök emléktáblájának leleplezését. A meg- ható ünnepség táborig misével kezdő- dött, majd Szabó Elek körjegyző meg- nyitó beszéde után kezdetét vette a bensőséges ünnep. Az ünnepi beszédet a kerület országgyűlési képviselője, Schandl Károly dr. tartotta, melynek során kiemelte és méltatta e derék magyar község hazafias erőnyeit. Az ünnepségen közreműködtek: Danes Sándor levente és Bogár Géza hadi- árva szavalattal. Igen hatásos volt a Nemes Irma, Gógös Ilonka, Jagasics Ilona és Ferenczi Matild által előadott „Nem, nem, soha“ című jelenet. Az emlékmű megáldását Kasza Vilmos plébános és Sikos Gyula ág. h. ev. lel- kész végezte, mely után a község bír- ja, Ferenczi Lajos vette át az emlék- művet megőrzésre. Az ünnepség szép megrendezése Tóth István tanító ér- deme, ki az ünnepélyen szereplő ének- kart is vezényelte.

A hősök emléktáblájának leleplező ünnepsége Kisberzsényben

Hock János büntetését a tábla is helybenhagyta. Október hó 21-én tárgyalta a budapesti kir. ítélőtábla Hock Jánosnak, a Nemzeti Tanács volt elnökének felelősségét az ismeretes nemzetgyalázási pörben. A büntetőtörvényszék Töreky-tanácsa az idén januárban ítélkezett az önként visszatért Hock János fölött, bűnösnek mondotta ki egyrendbeli nemzetgyalázásban és egy évi börtönrre ítélte azért, amelyet a Bécsi Magyar Újságba írt. Ezt az ítéletet a tábla Gadótanácsa Medvigy István dr. táblabíró ismertetése után helybenhagyta. Az ítélet ellen Hock János védője indítványára semmisségi panasszal élt.

Felakasztotta az öcsését a mestergerendára. Keskeny János nagyköri 19 éves legény állandóan veszekedett 10 éves Károly nevű öccsével. A napokban pajkosága miatt annyira megdühödött rá, hogy amikor egyedül maradt vele otthon, megragadta a gyermeket, kötéllel a mestergerendára felakasztotta s azután elment hazuról. Az utolsó pillanatban véletlenül egy szomszéd ment a házba, aki ráta-
lált a gyermekre és nyomban le is vágta a kötélről. Keskeny Jánost letartóztatták és átkísérték a királyi ügyészségre, öcsését pedig súlyos állapotban kórházba szállították.

TANÁCSADÓ

Kérdés: Milyen szakkönyv foglalkozik szakszerűen francia- és őszibarack termesztésével és kezelésével? (Sz. I., Gyenesdiás.) — **Felelet:** A magyar könyvpiacra volt ugyan egy könyv, mely csak az őszibarack termesztését tárgyalta. Ez volt a Lehner: „Az őszibarack termesztése” de ez már kifogyott. Általános gyümölcsstermesztési munkák: Angyal: „Gyümölcsstermesztés” 4 kötetben, 30 pengő. Mahács: „Gyümölcsstermesztés és értékesítés”, 10 pengő. Molnár István: „Gyakorlati gyümölcsstermesztés”, 2 pengő és a portóköltés. Kapható kiadóhivatalunkban.

Kérdés: Mikor kezd virágozni az Alföldön és meddig tart a virágzása az ősszel vetett repcének? (Sz. J., Kiscsákó.) — **Felelet:** Május elején és tart két hétig. Másik kérdésére legközelebbi számunkban válaszolunk.

Kérdés: 1. Milyen talaj felel meg legjobban tormatermesztéshez, homok, vagy kötött talaj és milyen mélyen kell aláforgatni a talajt? 2. Hol lehet a dugványokat beszerezni és mennyiért, mikor kell ültetni a tormát és milyen távolságra? (Gy. Á., Soltvadkert.) — **Felelet:** 1. A tormának legjobban megfelel a mélyrétegű, laza természetű, üde, de nem vizes talaj. Legjobb tehát, ha a torma talaja mélyrétegű humuszos homok vagy könnyű vályog. A kötött talajban természetesen torma csipős, erős és többnyire kesernyés ízű. 2. A földjét ősszel 50—60 cm. mélyen meg kell rigolózni, tavasszal pedig egymástól 60—80 cm. távolságra 15—20 cm. magas bakhátra felbuzni. E bakhátakra a 20—40 cm. hosszú dugványokat ültetőfával oly mélyre kell ledugni, hogy még 5—6 cm.-re a felső vége is a föld alá kerüljön. A dugványok egymástól 40—50

cm.-re kerüljenek. 3. Dugványok minden magkereskedésben kaphatók. 100 darab 6—8 pengőbe szokott kerülni.

Kérdés: Megkaphatom-e a „Virágtenyésztés” című könyvet egyévi részletfizetésre? (I. S., Felsőmocsolád.) — **Felelet:** Sajnos, nem.

Kérdés: 1. Hol vannak Pesten fegyverkereskedők? 2. Kik azok az óráskok, akik árjegyzéket küldenek? 3. Milyen hetilap jelenik meg Székesfehérváron? 4. Ki az „Igazság” című lap szerkesztője és hol van a szerkesztősége? 5. Megkapom-e a „Vasárnap” 1934. évi naptárát, ha csak most fizetem elő? (V. L., Kondorostanya.) — **Felelet:** 1. Knél Ferenc, VIII., Baross-u. 17., Marsovszky Elemér Herkules fegyver- és lőszekereskedés rt., VIII., Muzeum-körut 2., Zubek B. és Társa, IV., Muzeum-körut 29. 2. Cuendet és Constant, IV., Apponyi-tér 5., Vajda Géza, VI., Teréz-körut 31. 3. Fehérmegyei Napló, Székesfehérvár. 4. Csór Lajos, a lap szerkesztősége Budapest, VIII., Gyulai Pál-u. 10. sz. 5. Igen.

Kérdés: Megkaphatom-e ingyen „Fertőtlenítés a gazdaságban” című füzetet? (G. D., Ócs.) — **Felelet:** Sajnálattunkra, teljesen elfogyott.

Arany- és ezüstpénzek ára

1933 október hó 25-én:

Ezüstpénzek: 1 darab egy koronás 27½ fillér; 2 koronás 55 fillér; 5 koronás 1 pengő és 46 fillér; régi egyfórintos 75 fillér.

Aranypénzek: 1 darab 20 koronás arany 31 pengő 50 fillér; 10 koronás 15 pengő 20 fillér; Napoleon-arany 31 pengő 55 fillér.

14 karátos törtarany (gyűrű, fülbevaló, stb.) grammonként 2 pengő 95 fillér.

Színarany kilogrammja: 5115 pengő.

Szinezüst kilogrammja: 68½ pengő.

T R É F Á K

Grafológusnál.

A grafológus (aki az írásból jósol): Ezeknek a soroknak az írója rendkívül türelmes, megértő és csendes ember. Azonkívül . . .

A vendég: Köszönöm, a többi már nem érdekel.

A grafológus: Nem érdeklí a jellemrajz további része?

A vendég: Ez elég. Ugyanis ez az új szabóm írása, akinél most rendelem két ruhát hitelbe.

Skót bőkezűség

Egy angol, egy ír és egy skót elhatározzák, hogy közös vacsorát rendeznek piknik alapon, mindenki hoz valamit.

— Én hozom az italt, — mondja az angol.

— Én hozom a tésztát, — mondja az ír.

— És én hozom az öcsémet, — mondja a skót.

Alkalmi vétel.

— Tud valakit, aki olcsón eladja a kocsiját, mert szabadulni akar tőle?

— Hogyne, Nagy Pista barátom.

— Ő mondta magának?

— Nem. De tegnap adtam el neki a régi kocsimat.

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

kis ut vizforrás
(-k)

(Beküldte Csipai Mihály Csongrádról.)

2. Pontrejtvény.

H . I . Ó . e . é . v . l . a . a .
[á . s . e . e . m .

(Beküldte ifj. Ferencz József és Gusztics János Somogyzentimrérről.)

3. Szórejtvény.

T T
L L

(Beküldte Ila Sándor Felsőmocsoládról.)

4. Szórejtvény.

PA PA
-r

(Beküldte Békefi László Zalakoppányból.)

5. Szórejtvény.

gyom szél SAD állatfekhely
(h=d)

(Beküldte Seres József Kundagotáról.)

A rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 47-ik számban közöljük

A 41-ik számban közölt rejtvények megfejtése:

1. Szórejtvény: **Vállalat.** 2. Pótlórejtvény: **Péti só.** 3. Szórejtvény: **Mohácsi vész.** 4. Számrejtvény: **Gyűjtünk előfizetőket a „Vasárnap” részére.** 5. Szórejtvény: **Adél.**

Megfejtettek: Kovács Bálint, Niklai János, ifj. Kun Mihály, Polgári Olvasókör (Rinyaujlak), Jelfy Gyula, Günther Ferenc, Vargha Anna, László József, Szücs László, Vámos Péter, Kerekes Márton, Szekér Mihály.

Jutalomkönyvet nyertek: Ifj. Kun Mihály (Földes) és Kovács Bálint (Dunavessze).

A 42-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával együtt jövő héten közöljük.

A VILÁGGYUJTÓGATÓ

REGÉNY * ANGOLBÓL FORDITOTTA: VÉCSEY LEÓ (47)

A miniszter összerezent.

— Az nem történhet meg, az lehetetlen! Hiszen nincs már közöttünk az áruló Rausch generális.

— Van erre sok más eszköz és út.

— Hogy érti ezt?

— Nemsokára megtudja, kegyelmes ur. Tudakozódjék csak, feladtak-e ilyen táviratot Andrea Gonzetti címére . . . Én biztos vagyok a dolgomban, de azért jobb, ha személyesen meggyőződik a kormány.

— Azonnal intézkedem, de ismétlem, kizártnak tartom a dolgot . . . Arra azonban figyelmeztetem, hogyha nem igaz, akkor ennek a gyanúsításnak meglesznek a következményei önre nézve.

— Letartóztathat, kegyelmes uram.

— Helyes!

A miniszter kisietett ruganyos és fürge léptekkel, de amikor tíz perc múltán visszatért, mintha teljesen kicserélték volna. Alig tudott állni a lábán, mereven és szinte élettelenül tántorgott az asztalhoz. Arca hamuszürke volt és szemei üvegesen meredtek a távolba. Leroskadt a karosszékre és tenyerébe temette arcát.

— Kegyelmes uram, beszélhetek?

A miniszter felnézett anélkül, hogy értette volna, mit mond a detektív. Hosszu ideig rábámult, aztán gyerekesen siró hangon kérdezte:

— Mit tegyünk? Mit tegyünk most?

— Semmit! Én előreláttam ezt és én már munkában állok. Van még néhány órányi időnk, esetleg néhány napunk is — ezt ki kell használni.

— Néhány nap! — ismételte révetegen a miniszter, mintha ál-mában beszélne.

— Igen, van néhány nap idő. Nem tudom, hogy mit határozott a legfelsőbb tanács, de kegyelmes uram, az imént meggyőződhetett róla: valaki más — pontosan tudja. Bizonyos azonban, hogy ez a valaki néhány napig nem fogja elmondani senkinek és egyelőre nem él azzal a hatalommal, ami ilyenformán a kezébe jutott.

— Egyelőre? — kérdezte ré-mülten a miniszter.

— Természetesen! Azonban ne veszítse el a bátorságát, kegyelmes uram. Azt hiszem, mindent rendbehozunk, mert meggletem a talány kulcsát.

— A talány kulcsát?

— Igen.

— És mi az? Halljuk . . . halljuk . . .

A detektív egészen felélénkült. Ünnepelesen mondotta:

— A kulcs: a szívem az én váram!

— A szívem az én váram? — ismételte hűledezve a miniszter.

— Igen, — nevetett a detektív — ez az!

Közben jókedvűen, szinte gondatlanul dörzsölgette a kezét.

— Igen, az én szívem, az én váram . . . Ez a kulcs! Most már egészen világos. Szinte nem is értem, miképen lehetséges, hogy eddig nem értettem . . . A szívben van a talány kulcsa, ez az egész. A legtöbb talány kulcsát itt kell keresni . . .

A miniszter csodálkozva nézett rá, Cardon azonban nem sokat törődött most ezzel. Szinte olyan volt, mintha kicserélték volna.

— Kegyelmes uram, — folytatta — adjon nekem még huszonnégy óra haladékot, akkor azután pontosan elébe tárom kutatásaim minden eredményét . . . Meglepő, sohasem álmodott dolgokról fog értesülni, azt előre mondhatom.

Azzal vette kalapját és gyors, fiatalosan rugalmas léptekkel elfutott, miután udvariasan köszöntette a külügyminisztert. Az ajtó becsapódott mögötte és szinte hallatszott, amint kettesével-hármasával ugorva át a lépcsőfokokat, rohanva vágat el a palotából.

A miniszter perceként át mozdulatlanul állt a helyén és mereven, megkövülve bámult a detektív után.

IV.

A szalak összefutnak.

Másnap korán reggel, kevéssel azután, hogy az első villamoskocsi vidám csilingeléssel végigsza-

ladt Bulubis nagy sugárutján és az ébredező város hajszás, kiméletlen, mindent legázoló élete megindult, Cardon már ott ült hatalmas és széles íróasztala mellett és dolgozott. Előtte nehéz kötegekben heverték a jegyzetei, az eddigi nyomozás gondosan összehordott és hivatalnoki pontossággal csoportosított anyaga. A detektív most sorra átnézte, összegezte, rendezte a feljegyzéseket, a talány kulcsának birtokában most új szempontból tekintette át az eredményeket. Mélyen elmerült munkájában, Flóra asszonynak háromszor kellett kopognia, míg meghallotta.

— Ez az ur szeretne sürgősen beszélni a doktor ural — mondotta fontoskodva és a gondosan kifényesített terítővel letakart fémtálcán átnyújtott egy névjegyet.

— Perrin Ágost, a berlini rendőrség helyettes főnöke, — olvasta hangosan Cardon. — Ahá, végre! — tette hozzá felélénkülve. — Bocssássa be Flóra asszony, kéretem a rendőrfőnök urat.

A következő percben nyílt az ajtó s egy törekeny, magas termetű, lobogószemű férfi lépett be a szobába. Álla simára volt borotválva, úgy hogy első pillantásra alig husz-huszonkét éves fiúnak hatott, de a detektív éles szeme szép arcvonásairól, erős önbizalmat és jelentékeny intelligenciát eláruló merész, szinte fenyegető tekintetéről, így szakáll nélkül is, nyomban felismerte Gilió doktort. A vendég mély meghajlással bemutatkozott és kutatva nézett a detektív arcába.

Cardon elmosolyodott.

— Isten hozta rendőrfőnök ur! . . . Alig huszonnégy órája, hogy elváltunk, persze egészen más körülmények között . . . És egyik legnagyobb ellenségemet — Gilió doktort — most, ha jól sejtem, fegyverbarátként üdvözölhetem.

— Ugy, hát felismert Cardon doktor? — hűledezett a német rendőrtisztviselő. — Pedig mennyire vigyáztam s helyenkint nem voltam tekintettel a törvényre sem. Sokat kockáztattam, csak hogy teljesen végigjátszhassam ezt a szerepet.

(Folytatjuk.)

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak október hó 24-én.)

GABONATŐZSDE

Készárúpiac. Buza, tiszai 77 kg-os 7.80—7.95, 78 kg-os 7.90—8.05, 79 kg-os 8—8.15, 80 kg-os 8.10—8.25, felsőtiszai 77 kg-os 7.60—7.70, 78 kg-os 7.70—7.80, 79 kg-os 7.80—7.90, 80 kg-os 7.90—8.05, jászszági, fejmegyei, dunántúli, pestvidéki, bácskai 77 kg-os 7.50—7.65, 78 kg-os 7.60—7.75, 79 kg-os 7.70—7.85, 80 kg-os 7.80—7.95. Pestvidéki rozs 4.20—4.30, egyéb 4.20—4.30, takarmányárpa elsőrendű 6.50—9.60, másodrendű 6.30—6.50; sörárpa elsőrendű 10.50—11.50, másodrendű 9—9.75, harmadrendű 7.50—8.50; zab elsőrendű 7.10—7.20, másodrendű 6.95—7.05; tengeri 8.10—8.20, egyéb 8.10—8.20; korpá 5.10—5.20, 7. liszt 13—14, 8. liszt 7.50—7.60 pengő métermázsánként.

Határidőpiac. Buza októberre 7.90, márciusra 8.20—8.22, májusra 8.31—8.32. — Rozs októberre 4.50, márciusra 5.18—5.20, — Tengeri májusra 8.18—8.20 pengő métermázsánként.

Abraaktarmánypiac. Árpakorpa 6.25, borsóhéj 5.50, borsókorpa 5.25, buzakonkoly 4.25, konkolydara 5.50, lenmagpogácsa 13, napraforgópogácsa 9, repcepogácsa 7.50, rozskonkoly 4.50, rozskorpa 5, rozscsu 3.80, rozstakarmányliszt 6.60, tökmagpogácsa 13 pengő métermázsánként.

Vetőmagpiac. (Maunther ödön magtermelés és magkereskedelmi r.t. hetijelentése.) Löhere: A külföldi érdeklődés megerősödésével egyidejűleg az árak lényegesen emelkedtek; a külföldi jegyzések elérték a néhány hét előtti legmagasabb ár szintet. — Lucernamag iránt is megjelent a kereslet és ennek megfelelően a bevásárlási árak is valamivel emelkedtek. — Fehérhere iránt némi kereslet mutatkozik, azonban csak igen nyomott árak mellett. Egyéb heremagrakban nem volt számottevő üzlet. — Fehérkötés: Csak elsőrendű fehér, üszökmentes minőség iránt mutatkozott némi kereslet. — Szójabab az indiai bõ termés és ennek olcsó ára miatt csak igen alacsony áron értékesíthető. — A budapesti áru-és értékesítési hivatalos jegyzései nyersáruért 100 kg-ként budapesti paritásban. Repce 24.50—25, köles, vegyes 7.75—8.75; lucerna 135—145; löhere ar. 140—150; lenmag n. 24.75—25.25; napraforgó, vegyes 11.50—11.75; kék mák 47.50—48.50; borsó: Viktória 10—10.75, expr. 16.50—18; bab: szokvány 11.50—11.75; gümölyű füj 19—20, hosszú 18—19; lenese kisszemű 20—24, nagy 27—37; szárított répaszelet 7.50—8 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Réti széna, másodrendű 4—4.80, harmadrendű csomagolásra 3.30—3.80, muharszéna 4.80—5.10, lucernaszéna 5.50—6.50, zabosbükknyszéna 4.60, alomszalma, másodrendű 2.30—2.80, zsupszalma, 1 kéve 30 fillér métermázsánként.

Cirokszakál takaró szalma átlagárban 16—18, belésszalma átlagárban 8—10 pengő métermázsánként. **Cirokmag** 3.60 pengő métermázsánként.

Tenyészmarhák és jármosókörök. Elsőrendű belföldi jármosókör (tarka) 44—

46, elsőrendű belföldi jármosókör (fehér) 42—45, másféléves üszök 38—42, másféléves tinók 38—42, fiatal, friss fejős tehén 55—65 fillér kg-ként élősulyban.

Borjuvásár. Élő borju, belföldi szopós, elsőrendű 78—82, kivételesen 84, másodrendű 72—77, harmadrendű 54—70 fillér kilogrammonként.

Sertésvásár. Könnyű sertés 66—68, közepes 72—74, kivételesen 75, nehéz 69—70 fillér kilogrammonként élősulyban.

Lóvásár. Igás kocsiló (nehéz nyugati fajta) 240—325, igás kocsiló (könnyű nyugati fajta) 120—225, alárendelt minőségű lovak 45—150, vágó lovak 30—115 pengő darabonként.

Juhárak. Külföldnek megfelelő prima, kistogas ürök páronként 10 kg vagy azon felüli súlyban 44—50, prima fiatal bárányok páronként 75—80 kg között 36—40 fillér kilogrammonként, valamennyi gazdaságban, etetés-itatás után mázsálva, páronként 6 kg súlylevonással.

Gyapju. Hazánkban az utolsó héten a csekély készlethez viszonyítva normális volt a forgalom. Hibás uradalmi szövetyapjuért ab állomás 1.45, középminőségű tisztántúli községi fésűgyapjuért a Budapest 1.65 pengőt fizettek, a báránygyapju ára változatlanul 1.10—1.15 pengő.

Tej- és tejtermékek. Teljes tej literje 32, lefölözött tej 8—10, tejszín 240—280, tejfel 120—150, centrifugált vaj kg-ja kicsinyben 220—280, szedett vaj 180—220, tehéntúró 40—80, juhtúró 150—200, gról sajt 220—240, trappista sajt 160—240, emmentáli sajt 220—400 fillér kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Élő baromfi: csirke 0.70—2, tyúk 1.50—2.50 pengő darabonként. Leölt baromfi: hizott lud és ruca 0.90—1.30, csirke 1.40—2.40, tyúk 1.10—1.50. Ibmáj 3—6 pengő kilogrammonként.

Zöldség. Sárgarépa 12—20, petrezselyem 10—20, zeller darabja 4—14, kalarábé 10—20, karfiol 20—60, vöröshagyma, közönséges 6—10, vöröshagyma, makói 7—10, fokhagyma 18—40, cékla 8—20, fejeskáposzta 6—10, kelkáposzta 12—26, vöröskáposzta 12—24, fejjesalúta darabja 5—10, torma 40—140, burgonya, őszi rózska kg-ja 6—10, nyári rózska 8—10, Ella 5—8, kifli 10—20, champignon-gomba 120—220, fekete retek 14—28, hónapos retek csomója 5—10, uborka 40—80, zöldpaprika 12—50, tök (főző) 8—16, paradicsom 8—16, vajbab 26—80, zöldborsó 30—60, sóska 16—28, paraj 14—24 fillér kilogrammonként, zöld tengeri, csövenként 3—6 fillér.

Gyümölcs. Alma 14—120, birsalma 24—60, körte 14—100, szilva 14—28, őszibarack 14—180, áfonya 100—120, szőlő 18—70, dió 70—180, gesztenye 50—60, görögdió 5—10, sárgadió 6—28 fillér kilogrammonként.

Paprika. Termelői árak Szegeden: édesnemes paprika 3—3.20, csemege paprika 3.40—3.60, félédes paprika 1.90—2.10, elsőrendű vagy rózsapaprika 1.20—1.50, másodrendű vagy erős paprika 0.75—1.20, harmadrendű vagy kereskedelmi paprika 0.40—0.60 kilogrammonként, fűzérés esővespaprika fűzérésként 5—7.20 pengő. — Kalocsán: édesnemes paprika 2.80—3.10, csemegepaprika 3.20—3.40, félédes paprika 2.50—2.70, elsőrendű paprika 1.80—2.20, másodrendű vagy erős paprika 1.20

—1.40, harmadrendű vagy kereskedelmi paprika 1—1.10, esővespaprika 1.50 pengő kilogrammonként.

Borpiac. Óbor-árak az utolsó héten szírdultak, különösen magasfokú szlens árban. Ugyanígy érdeklődés mutatkozik csemegeborok iránt is. Jobb minőségű óborokért hektoliterenként 2.30—2.50 pengőt is fizetnek. Kiváló minőségű fajborok ára 35—45 pengő körül váltakozik hektoliterenként. Óborban a készlet az országban teljesen jelentéktelen.

Idegen pénznemek vételi és eladási ára október hó 24-én. Az első szám azt az összeget jelenti, melyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A második szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni akkor, ha idegen pénzt vásárolunk. Száz pengőnél többre kerül száz darab: Angol font 18.35—18.75; dollár 393—403; kanadai dollár 376—396; német márka 135.70—136.60; holland forint 232.35—233.75; svájci frank 110.70—111.40. — Száz pengőnél kevesebbre kerül száz darab: Cseh korona 16.95—17.07; szerb dinár 7.80—8.30; francia frank 22.30—22.50; lengyel zloty 64.60—65.10; román leu 3.42—3.46; bolgár leva 4—4.26; olasz lira 20.90—30.20; osztrák schilling 78.70—8.70 pengő.

Vásárok jegyzéke.

Vasárnap, október hó 29. Állat- és kirakodóvásár: Battyana, Cegléd, Felsődabas, Ujkécske.

Hétfő, október hó 30. Állat- és kirakodóvásár: Acsa, Ács, Ádánd, Baracska, Devescer, Dunaföldvár, Emőd, Esztergom, Gödre, Gyékényes, Isztimér, Kisköre, Kiszvárd, Kunbaja, Lovasberény, Putnok, Romhány, Sárvár, Szilasbáthás, Szolnok, Zalaegerszeg. — Ló-, marha- és kirakodóvásár: Kadarkut, Kéthely, Verpelét, Vése. — Marha- és kirakodóvásár: Nagyesákány. — Állatvásár: Pászta.

Kedd, október hó 31. Állat- és kirakodóvásár: Devescer, Dunaföldvár, Soltvadkert, Villány. — Ló-, marha- és kirakodóvásár: Balatonlelle, Csesztreg, Zalapáti. — Marha-, sertés- és kirakodóvásár: Balkány. — Ló-, marha- és sertésvásár: Jánosház.

Szerda, november hó 1. Állat- és kirakodóvásár: Vésztő.

Csütörtök, november hó 2. Állat- és kirakodóvásár: Balatonfőkajár, Enes, Gyöngyös, Mezőkovácsháza, Mélykut, Ónod, Szabadszentkirály, Szerencs. — Állatvásár: Celledömök, Tiszafüred. — Ló-, marha- és kirakodóvásár: Kaposvár. — Marha- és sertésvásár: Kiskomárom.

Péntek, november hó 3. Állat- és kirakodóvásár: Mezőtur. — Állatvásár: Gyöngyös. — Sertés- és kirakodóvásár: Buj. — Sertésvásár: Aszód.

Szombat, november hó 4. Állat- és kirakodóvásár: Alattyán, Mezőtur, Tass. — Marha- és kirakodóvásár: Óriszentpéter.

KIADJA:

„FALU” ORSZÁGOS FÖLDMIVÉS-SZÖVETSÉG.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: **MAYER EMIL.**